

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.

Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri pošti ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Nemčija in Vatikan

Umik avstrijske duhovščine iz politike, ki je izzval po ostali Evropi toliko komentarjev, je obenem obrnil pozornost javnosti tudi na položaj katoliške duhovščine in sploh katoliške cerkve v Nemčiji. Hitlerjevska Nemčija in Vatikan sta sicer sklenila konkordato, ki med drugim tudi prepoveduje duhovščini politično udejstvovanje, ki pa kljub tej in drugim določbam z istim ciljem ni prinesel pričakovane mirnega sožitja med cerkvijo in državo. Prvi čas po podpisu konkordata se je res zdelo, da je hitlerjevski režim z doseženimi velikimi uspehi zadovoljen in da bo določbe konkordata striktno izpolnjeval, cerkveni krogi pa da so se tudi sprijaznili z novo usodo, tako da ne bo več konfliktov. Kmalu pa se je pokazalo, da ni tako.

Že kmalu po podpisu konkordata so se pokazala prva, a že ostra nasprotstva. V Berlinu so sklenjene pogodbe tolmachi precej drugače kakor v Rimu in prišlo je do precej ogorčenega javne polemike. Ta se je sicer kmalu zopet polegla, vendar pa so si vedno na novo sledili dogodki in pojavi, ki kažejo, da je nasprotje med Nemčijo in Vatikanom celo vedno večje.

Najhušji boj se je razvil za vzgojo mladine. Ob sklepu konkordata je nemška vlada obljubila Vatikanu, da mu bo dala vpliv na šolsko in izvenšolsko vzgojo. Toda organizacijo mladine je obdržal Hitlerjev zaupnik Baldur von Schirach trdno v svojih rokah in njegova okrožnica o nezdružljivosti članstva v katoliških mladinskih društvih in v zvezi hitlerjevske mladine je ostala v veljavi. »Hitlerjeva mladina« pa je oficijelna in obvezna organizacija in je tedaj ukrep njenega voditelja napravil garancijo o svobodi verske vzgoje kolikor toliko iluzorno.

Spori med vatikansko in nemško vlado so se tikali v glavnem onih točk, ki jih je formuliral kardinal Bertram po intencijah kurije v sledečih zahtevah na nemško vlado: 1. svobodno društveno življenje katoliških udruženj; 2. svoboda verske šole; 3. tiskovna svoboda za katoliško versko časopisje in 4. izpustitev bivših centurmskih poslancev, ki so bili brez dokazane krivde internirani v koncentracijskih taboriščih. Kardinalova akcija ni imela zelenega uspeha v nobeni točki in je še poglobila prepad med cerkvijo in državo.

Razmere se tako seveda niso izboljšale in na dnevnem redu so se vrstili konflikti, ki jih je berlinska vlada enostransko reševala. Vatikanse želje po izvzetju katoličanov židovskega porekla iz rasnih ukrepov in po svobodnem objavljanju pastirskih listov so našle ravno tako malo upoštevanja, kakor pritožbe glede cerkvenim načelom nasprotujočih določb o sklepanju zakonov. So to v veliki meri vprašanja, ki so postala aktualna šele po sklenitvi konkordata in zato pravno niso urejena. Današnji kurz v Nemčiji pa ne daje pričakovati, da bi prišlo naknadno do njihove ureditve v smislu katoliških cerkvenih načel.

Kajti dogodki zadnjih tednov razodevajo, da veje v verskem oziru iz Berlina precej ostra sapa. »Jutro« je že poročalo o verskih bojih, ki izhajajo deloma iz vrst »nemških kristjanov«, deloma pa iz pristašev »nemškega verskega gibanja«, pokreta, ki danes morda še ni močan po številu, ki pa razpolaga z izredno vplivnimi voditelji in bojovniki. Res da je za sedaj v teh verskih borbah prizadet v prvi vrsti protestantizem, ki ima kot državna cerkev vezane roke in prav posebno težko stališče. Tu di je ofenziva proti bibliji, zlasti proti zakonu stare zaveze in proti »nearijskim« delom novega testamenta še našla odločen odpor pri voditelju protestantske cerkve, državnem škofu Müllerju. Vendar boj za germansko-arijsko versko naziranje traja nemoteno dalje in tudi za katoliške kroge ne more vpljati za zadevo, ki se jih sploh ne tiče. Sveto pismo, nauk o odrešenju in križi so tudi za katoliško cerkev bistvene osnove.

Službeni vladni organi v verskem vprašanju do sedaj še niso zavzeli stališča in so za prvo prepustili besedo samo protestantskemu cerkvenemu voditelju. Pri pojmovanju totalitete, kakor ga izvaja hitlerjevski sistem, bo končno merojodno tudi na versko cerkvenem polju stališče voditelja. Zato ni brez pomena, da ima gibanje za nordijski germansko versko visoko postavljene simpatizerje, kakor sta med drugimi znani grof Reventlow in Alfred Rosenberg. Če bi prišlo do »vistosmerjenja« v tem smislu, bi brez dvoma čakale tudi nemške katoličane težke načelne borbe, v katerih bi potrebovali izdatne pomoči vati-kanske avtoritete.

Vsa ta nesoglasja so ustvarila atmosfero, ki daje pričakovati ostre konflikte. Baje so sicer na delu vplivni posredovalci, da dosežejo med Vatikanom in Berlinom modus vivendi. Izgleda pa, da je prepad menda že nepremostljiv in da je lok napet do skrajnosti. Bljuzna bo-

PIETETNI POSETI OBEH VLADARJEV NA AVALI IN NA OPLENCU

Včera sta obe kraljevski dvojici s spremstvom posetili grob Ne-znanega junaka in grobnico blagopokojnega kralja Petra — Nj. Vel. kralj Boris je položil na vsak grob krasen venec

Beograd, 12. dec. p. Danes sta Nj. Vel. kralj Aleksander in Nj. Vel. kralj Boris posetila Neznane junaka na Avali in se poklonila manom blagopokojnega kralja Petra Velikega Osvoboditelja na Oplencu. Že rano zjutraj so na Avali izvršili vse potrebne priprave. Ob grobu se je razvrstila častna četa 18. pešpolka iz Beograda pod poveljstvom kapetana Aleksandra Jovanovića. Poleg čete je bila tudi vojaška godba. Okrog 9.30 je prišel na Avalo prvi avto s poveljnikom mesta Beograda, armiskim generalom Tomićem, nato pa avtomobil z vojnimi ministrom generalom Stojanovićem, admiralom Prico in načelnikom generalnega štaba generalom Milovanovićem. Deset minut nato se je pripeljal še protokol na bolgarskem poslanstvu Hristov s skupino bolgarskih novinarjev. Na Avalo je prispela tudi večja skupina jugoslovenskih novinarjev. Tako se je okrog spomenika zbralo tudi sedem filmskih operaterjev.

Tik pred 10. uro sta se pripeljala pred spomenik bolgarski ministri predsednik dr. Mušanov, in ministri predsednik dr. Milan Sršić. Zatem so prispeli dvorni maršal general Dimitrijević in bolgarski dvorni maršal polkovnik Panev, bolgarski poslanik Kjusjevanov, dvorni svetnik Grujev, dvorni minister Antun, dvorni dami Djundjerska in Petrov-Comakova, bolgarski železniški direktor Boškov, adjutant Nj. Vel. kralja general Ječmenić, tajnik bolgarskega ministrskega predsednika Naumov in več jugoslovenskih častnikov.

Kralj Boris polaga venec na grob Neznane vojaka

Ob 10.30 sta se pripeljala Nj. Vel. kralj Aleksander in kralj Boris, ki ju je častna četa vojakov strumno pozdravila. Godba je tedaj intonirala pozdravno koračnico. Avto se je ustavil tik pred spomenikom, ki ga je sestavilo spremstvo. Kralja sta iz avtomobila takoj odšla pred četo in jo pregledala. Kralj Boris je vojake pozdravil: »Pomozi Bog junake! Ceta mu je grobno odvrnila: »Bog Ti pomogao! Poveljnik čete kapetan Jovanović je podal kralju raport. Nato so se vsi približali spomeniku Neznane vojaka, na katerega je kralj Boris položil krasen venec iz lovorovih listov in borovja, v čegar sredini je bil valik žopek rumenih kizantem, ovit s trobojnic, na katere levem traku sta bili vsnjeni začetnici »B III.« z bolgarsko kromo. Vsi prisotni so tedaj počastili spomin v vojni padli bojnikov, nakar se je kralj Boris globoko poklonil. Oba vladarja sta se nato nekaj minut razgovarjala s suito, nakar sta se odpeljala proti Topoli.

Na poti v Topolo

Po vseh vaseh in mestecih od Avale do Topole so se med tem že zbirale velike množice ljudstva, da pozdravijo oba suverena. V Rajli, prvi vasi za Avalo, so bile vse hiše v zastavah. Ljudstvo pa se je zbralo pred vasjo. V Mladenovcu je bilo vse prebivalstvo na nogah, v Topoli pa so postali velik slavolok, na katerem je bil napis v bolgarščini in srbohrvaščini: Dobro nam došli! Pred mestom se je zbrala velika množica ljudi, njej na čelu šolska mladina in dijaštvo ter občinski odbor z županom Radovanom Popovićem.

Nj. Vel. kraljica Marija in Ivana sta se odpeljali iz Beograda naravnost v Topolo že ob 10.10, kamor sta prispeli štiri ure prej nago kralja in njuno spremstvo. Kraljica sta se odpeljali naravnost na Oplenec. Spremljali sta ju knez Pavle in knezinja Olga. Iz avtomobila sta krenili takoj v cerkev, kjer se je kraljica živahno zanimala za frške in umetniško ureditev cerkve.

Ob grobu kralja Petra Velikega Osvoboditelja

Ob 12.05 sta prispela na Oplenec Nj. Vel. kralj Aleksander in Boris, ki sta prav takoj odšla v cerkev. Tik za njima sta se pripeljala adjutanta bolgarskega kralja polkovnik Luša in kapetan Brđarev, ki sta prinesla s seboj tudi velik venec. Za tam se je pripeljalo na Oplenec še ostalo spremstvo razen bolgarskega ministrskega predsednika Mušanova in zunanjega ministra Jevtića. V cerkvi je kralj Boris prevzel od svojih adjutantov venec in ga položil na grobnico blagopokojnega kralja Petra. Nato se je globoko priklonil. Venec je vse spleten iz prirodnega cvetja in ovit z veliko bolgarsko trobojnicjo z inicijali Nj. Vel. bolgarskega kralja in kraljice.

Po poklonitvi pred grobom blagopokojnega kralja Petra je kralj Aleksander razkazoval kralju Borisu frške in ikonostaze. Posebno dolgo sta se zadržala na galeriji Nemanjićevih fresk in v spodnjem delu cerkve, kjer so grobnice. Po ogledu cerkve sta se suverena odpeljala v kraljevo vilo v Topoli.

Prihod Mušanova in Jevtića

Medtem sta prispela v Topolo bolgarski ministri predsednik Mušanov in zunanji ministar Jevtić. Sredi velike množice ljudi

dočnost bo pokazala, ali bo riskiral Hitler pri kočljivem nemškem mednarodnem položaju še prelom z Vatikanom, ki bi brez dvoma rodil zelo dalekosežne posledice.

se je avto nenadoma ustavil, ker je Mušanov izrazil željo, da bi stopil med ljudstvo in se z njim pogovarjal. Ko je občinstvo to opazilo, je priredilo odličnemu gostu velike ovacije. G. Mušanov se je razgovarjal s posameznimi meščani in kmeti. Po razgovoru se je obrnil k novinarjem in jih prosil, naj poročajo svojim listom. Da je ljudstvo v Topoli priredilo gostom izredno navdušen sprejem. Ko sta se državnik nato odpeljala dalje proti Oplencu, ju je množica znova z velikim navdušenjem pozdravila. Med viharne vzklrike: Živel predsednik! so se vpletali gromki »Hurra! klici. V spremstvu upravnika kraljevega posestva na Oplencu, kapetana Jankovića, sta si G. Mušanov in Jevtić dalje časa ozledoval cerkev in niene slike. G. Mušanov se je zanimal zlasti za freske srbskega carja Dušana in za zastave iz dobe Vožda Karadjordja. G. Mušanov se je pred odhodom iz cerkve vpisal v knjigo za obiskovalce. Nato so se vsi odpeljali nazaj v Topolo v kraljevo vilo, kjer so se pridržili Nj. Vel. kralju Borisu in Aleksandru, kraljici Ivani in Mariji ter njihovu spremstvu. V kraljevi vili je bilo prirejeno kosilo za vladarski dvojici, ministrskega predsednika Mušanova in zunanjega ministra Jevtića, ostalo spremstvo pa je obedovalo v kraljevem kmečkem domu nasproti vili.

Povratak v Beograd

V Topoli so ostali do 14. ure, nakar so se v avtomobilu vrnili v Mladenovac, kjer jih je že pričakovala kompozicija dvornega vlaka, s katero so se ob 16. vrnili v prstolnico. Kraljevski dvojici in njihovo spremstvo so se odpeljali na Dedinje, ministri predsednik Mušanov in njegovo spremstvo pa v hotel »Srbski kralj«.

Avdijence

Ob 17.45 je Nj. Vel. kralj Boris v dvorcu na Dedinju sprejel v daljšo avdijenco jugoslovenskega ministrskega predsednika dr. Milana Sršića, uro pozneje pa zunanjega ministra Bogoljuba Jevtića. Med tem pa je Nj. Vel. kralj Aleksander sprejel v posebno avdijenco bolgarskega ministrskega predsednika g. Nikolaja Mušanova. Zvečer je bila na dvoru intimna večerja, nato pa v gardijskem oficirskem domu velik koncert.

Nj. Vel. kralj slavi jutri svojo krasno slavo sv. Andreja Prvoznane. Slava se bo obhajala v intimnem krogu kraljevske rodbine in kraljevskih gostov iz Bolgarije. V dvorski kapeli v Beogradu se bo vršilo svečano bogoslužje in rezanje slavskega kolača. Knjize za vpisovanje bodo odprte pri maršalatu dvora v Beogradu.

Dr. Beneš na poti v Pariz

Pred sestankom dr. Beneša in Paul Boncourja Dr. Beneš o zvezi srednjeevropskih držav

Praga, 12. decembra. h. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš se je danes vrnil v Prago. Iz Košic je potoval skupaj z rumunskim zunanjim ministrom Titulescuom do Zline, odkoder je Titulescu nadaljeval pot v St. Moritz v Švici. Dr. Beneš odpotuje jutri v Pariz, kjer se sestane s francoskim zunanjim ministrom Boncourjem.

Tukajšnji listi poročajo obširno o sestanku v Košicah in mu pripisujejo velik pomen zlasti glede na odhod dr. Beneša v Pariz. Posebno naglašajo odločne besede rumunskega finančnega ministra Titulesca na naslov revizionistov, kakor tudi, da sta bila oba državnik v Košicah v telefonski zvezi z jugoslovenskim zunanjim ministrom Jevtićem.

Dunaj, 12. decembra. a. Davi je prispel semkaj iz Košic rumunski zunanji minister Titulescu, ki so ga na kolodvoru pozdravili zastopniki rumunskega, češkoslovaške

ga in jugoslovenskega poslanstva. Titulescu je dopotoval na Dunaj popolnoma zasebno in tudi ni imel nobenega sestanka z zastopniki avstrijske vlade. Rumunski zunanji minister potuje dalje v St. Moritz.

Budimpešta, 12. decembra. d. »Magyar Ország« je objavil razgovor svojega poročevalca, ki ga je poslal v Košice, s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem, ki mu je med drugim izjavil, da obstajajo v mednarodni politiki načela, preko katerih ni mogoče iti in na katerih mora vztrajati vsaka država, ki hoče živeti. Podunavske države bodo prej ali slej vse brez izjeme našle pot, ki vodi do zblizanja in po katerem se bodo končno tudi združile v okviru srednje-evropske zveze držav. Do tega zblizanja bo prišlo ne glede na to, ali bo komu všeč ali ne, ker si vsi želimo miru in hočemo mir tudi ohraniti.

Med Parizom in Berlinom

Drugi sestanek francoskega poslanika v Berlinu s Hitlerjem — Francija proti povečanju nemške vojske Reforma Društva narodov samo na podlagi statutov

Pariz, 12. decembra. a. Za konec tedna napovedani drugi razgovor francoskega poslanika v Berlinu Francois Ponceta z državnim kancelarjem Hitlerjem se je vršil na nujno željo angleške vlade že včeraj. Po poročilih angleškega poslanika v Berlinu je londonska vlada priporočila državnemu kancelarju, naj obvesti francosko vlado do podrobnosti o nemških predlogih glede enakopravnosti. Ker je bil v berlinskem znanjem uradu že izdelan načrt glede problema francoske varnosti, je Hitler sprejel angleški predlog in obvestil francoskega poslanika, da boče z njim razpravljati o obstoječih vprašanjih. Razgovor je potekal takole:

Poslanik Francois Poncet je sporočil državnemu kancelarju, da francoska vlada ne more razpravljati o povečanju nemške vojske na 300.000 mož poleg ohranitve voljskih formacij in materialnega oboroževanja Nemčije sploh.

Državni kancelar Hitler je izpolnil svojo prva obvestila o nemški enakopravnosti ter se v glavnem bavil z značalem narodno-socialističnih gapadlnih oddeikov. Istčasno je obrazložil francoskemu poslaniku namere Nemčije glede medsebojnih pogodb o nenapadanj, ki naj bi izpolnile locarnski sistem in povečale varnost evropskih držav.

Poslanik Poncet je obrazložil stališče pariške vlade glede vprašanja reforme Društva narodov in omenil v zvezi s tem izjave zunanjega ministra Paula Boncourja, po katerih bi bila pogajanja o reformi Društva narodov mogoča samo na podlagi ženevskih statutov.

Jutranji listi so sprejeli drugi nemško-francoski razgovor v splošnem precej hladno in z lahko ostio proti Angliji, pri čemer ugotavljajo, da prav za prav ne more biti več govora o dvostranskih razgovorih. »L'Oeuvre« pravi, da hoče Macdonald oborožitev Nemčije, ker bi rad ojačil angleško letalstvo. List je mnenja, da bo prišel trenutek, ko bo Nemčija zahtevala angleške kolonije, Poluradni »Petit Parisien«

Bolgarski ministri predsednik Nikola Mušanov, predsednik naše vlade dr. Milan Sršić in zunanji minister Bogoljub Jevtić bodo imeli jutri dopoldne daljšo konferenco.

Trajno velik odmev v Sofiji

Sofija, 12. decembra. t. Ves bolgarski tisk objavlja obširna in izčrpna poročila svojih posebnih dopisnikov iz Beograda o kraljevskem sestanku. Poročila so deloma opremljena tudi s slikami o prihodu bolgarskega kraljevskega para in ministrskega predsednika Mušanova v Beograd.

Zanimanje bolgarskega prebivalstva za vse, kar se dogaja v Beogradu, je izredno veliko. Naklade sofijskih listov so se v teh dneh podvojile. Telefonska in brzojavna poročila iz Beograda se pričakujejo z veliko nestrpnostjo. Ljudje pozdravljajo sestanke obeh vladarjev z velikim odobravanjem. Po ulicah in po javnih lokalih se govori samo o tem vladarskem sestanku.

Nov korak na poti k sporazumu

Bukarešta, 12. decembra. AA. Tukajšnji listi, tudi danes naglašajo pomen beograjskega vladarskega sestanka in ugotavljajo, da je napravil odlični vtis v inozemstvu. »Universul« pravi med drugim, da javnost vseh držav Male antante pozdravlja beograjski obisk bolgarskega kralja Borisa, v katerem vidi nov korak do končnega sporazuma na Balkanu. Mala antanta je dala dokaze o najboljših namerah nasproti Bolgariji.

»Dreptatca«, list narodne kmetijske stranke, takisto ugotavlja, da je sestanek obeh vladarjev v Beogradu našel pri obeh narodih navdušen odmev. List pripisuje sestanku velik pomen za splošni politični položaj v jugovzhodni Evropi.

nji seji, ki bo najbrže v petek, posvetoval o informacijah, ki jih bo dotlej prejel. V političnih krogih zatrjujejo, da so imeli v Parizu že ponovi šifrirano poročilo poslanika Ponceta o njegovih razgovorih s Hitlerjem. Tudi to poročilo je vzel ministere svet na znanje.

Nemške zahteve nesprejemljive

London, 12. dec. g. Lord Tyrrell, angleški poslanik v Parizu, odpotuje šele jutri v Pariz, ker še ni končal svojih razgovorov s odličnimi angleškimi krogi. »Daily Mail« zatrjuje, da zahteva Nemčija tudi sopetno oborožitev na morju, torej podmornice in oklopnice. »Morning Post« izjavlja, da so nemške zahteve nesprejemljive ne samo za Francijo, temveč tudi za Anglijo, ki bi morala, če bi jim ugodila, poročati svojo oborožitev na morju. »Times« meni, da po francoskem in angleškem naziraju nemški predlogi ne morejo biti podlaga za razgovore o razorožitvi.

Suvich v Berlinu

Berlin, 12. dec. AA. Državni tajnik v ital. vnanjem ministertvu Suvich je prispel v Berlin, da vrne obisk nemških ministrov v Rimu. Na postaji so ga sprejeli član italijanskega poslanstva, italijanske kolonije v Berlinu, državni tajnik v zunanjem ministertvu Bülow, šef protokola grof Bassowits in zastopniki hitlerjevske mlade.

Nemčija in Poljska

Krakov, 12. dec. t. »Ilustrowany Kurier Codzienny« je na vidnem mestu objavil razgovor svojega poročevalca Augusta z vodilnim angleškim diplomatom, ki mu je v početku izrazil nekaj svojih pomislekov glede posameznih določb pakta Društva narodov, nato pa dejal:

Osebnost ne verujem, da bi bil Hitler iskren prijatelj Poljakov, če pa motrimo vso stvar trezno, potem je Varšava Hitlerja ujela za besedo: »Praviš, da želiš živeti z nami v miru, ko veš, da si sami ničver drugega ne želimo nego miru. Kaj torej skrivaš v nedrhi?« Varšava je napravila manever, ki je v ostalem docela razumljiv. Če bi kdaj prišlo do vojne, bi nikakor ne bilo mogoče reči, da je nastala po krivdi Poljske. Glavni njen evropski vzrok bo vsekakor tičal nekje ob Renu. Kljub temu zaupam v bodočnost, ker nedvomno nikomur ne bo prišlo na um, da bi rušil evropski mir, če se bo zavedal posledic svojega zločina.

Sestanek Reichstaga

Prva seja novega nemškega državnega zbora je trajala samo 6 minut — Za predsednika je bil ponovno izvoljen Göring

Berlin, 12. decembra. g. Novi narodno-socialistični državni zbor se je sestel danes v Krollovi operi k otvoritveni seji, ki je trajala komaj 6 minut. Sejo je otvoril z zelo energičnim nagovorom dosedanj in z vzklikom soglasno na novo izvoljeni predsednik Göring. Novi državni zbor šteje 661 poslancev, med katerimi pa jih celo vrsto ni prišlo k otvoritveni seji. Med opravičeno odsotnimi je bil tudi Hugenberg. Običajnega poimenskega pozivanja poslancev topot ni bilo. Soglasno in z vzklikom so bili izvoljeni dalje: za prvega podpredsednika dosedanj predsednik pruskega deželnega zbora Kerrl, za drugega podpredsednika dosedanj predsednik bavarskega deželnega zbora Esser, za tretjega Stauss in vsi tajniki. Predsednik Göring je bil nato pooblaščen, da sporazumno s predsedniški frakcijo sam konstituira odbore, predložene predstavitve pa izroči pristojnim ministrom ter določi dan in spored prihodnje seje državnega zbora. Göring je zaključil kratko otvoritveno sejo, ki jo je vodil popolnoma v vojaškem

tonu, da bo svoja nadaljnja izvajanja odgodil na dan, ko bo državni kancelar Hitler govoril v državnem zboru samem.

Novoizvoljeni predsednik Reichstaga Göring je izjavil zastopniku lista »Berliner Nachtausgabe« med drugim: Upam, da se bo proces v Leipzig, ki je razočaral ves nemški narod, končal prav kmalu. Pokazalo se je, da se ne sme ravnati po abstraktnih paragrafi, kadar je treba izreči sodbo o nečastnem političnemu zločinu. V tem primeru mora sodišče priti v nemogoč položaj. Obžalovanja vredno je, da trideset let po dejanju ta zločin še vedno ni maševan in da se ta dolgotrajni proces še vedno zavlačuje. Smatram da je moja zopetna izvolitev za predsednika državnega zbora dokaz, da stoji državni zbor v zadevi požiga poslanja državnega zbora ves za menoj Obenem je to zaupanje tudi odgovor na nečuvno kampanjo, s katero je skušalo inozemstvo meseci in mesece izrabiti ta komunistični atentat proti državnemu zboru zoper narodno-socialno Nemčijo.

Antonin Švehla

Praga, 12. decembra Z. Danes ob 4. popoldne je umrl v Hostivaru pri Pragi g. Antonin Švehla, predsednik češkoslovaške agrarne stranke in bivši večkratni ministrijski predsednik. Vest o smrti velikega državnika se je hitro razširila po Pragi in celi republiki ter povsod izzvala naglobljivi vtis.

★

Vest o smrti Antona Švehla bo tudi v Jugoslaviji bojno odjeknila. Saj izgubila bratska republika z njim enega svojih največjih sinov, svojih najpoptojših državljanov, Jugoslavija pa iskrenega prijatelja in prepričanega borca za vzajemnost med obema slovanskima državama.

Anton Švehla, znameniti vođa čeških kmetov, je bil sam kmečki sin. Rojen je bil 15. junija leta 1873. v Hostivaru blizu Prage. V dobi njegove mladosti je med češkimi kmeti nastajalo in raslo močno, toda še neorganizirano gibanje, ki je čakalo na svojega apostola. Zelo je tudi mladega Švehla opustil je plug in svoje posestvo ter se popolnoma posvetil organizaciji kmeta. V program organizacije prvotno ni bila ustanovitev politične stranke, morda predvsem realne kmečke zahteve. Program je temeljil na načelu kmečke samopomoči in kmečke osamosvojitve, v praksi pa se kazal v ustanavljanju združenj in drugih podjetij za vzajemno pomoč. Ščasoma je delo prešlo tudi na kulturno in socialno polje in leta 1901. je končno dobil pokret obliko politične stranke. Vendar pa je trajalo še precej let, preden je prišlo do trdne in zanesljive organizacijske stavbe v vseh čeških deželah.

Leta 1908. je bil Švehla izvoljen za predsednika izvršilnega odbora stranke, naslednje leto pa za poslanca v češki deželni zbor. Neumorno je bil ves čas na delu. Hodil je s shoda na shod, organiziral organizacijo za organizacijo, ustanavljal rajaznovke, ustanovil naposled tudi lastno glasilo stranke, ki ga je pisal in urejal, v dobi tiskarskih stavk pa tudi stavil in tiskal sam.

Na ta način je Švehla do najmanjših podrobnosti poznal in obvladal vse strankin aparat. Delal je neumorno in pošteno, vendar kmalu postal vodja stranke, vodja čeških kmetov. Njegova tovariša sta bila Kubr in Prašek. Kubr je prerano umrl, Prašek pa je bil poslanec v državnem zboru na Dunaju. Vredstvo v Pragi je tako ostalo samo na ramenih Švehla. Obdal se je s štabom sodelavcev, ki jih je izbral iz vseh mogočih strok, tem neumorno gradil stavbo stranke. Pri državnozbornih volitvah je dosledno odklanjal kandidature. V dunajski parlament je pošiljal druge, sam pa je ostal v Pragi. Zato pred vojno v naših krajih tudi ni bil znan tako kakor drugi češki politični voditelji, tem bolj popularen pa je od leta do leta postal v svoji domovini in tem večje je postajala njegova politična moč. Razvil se je v neomejenega vodjo in od vseh priznanege diktatorja svoje stranke, ki se je bila med tem tako okrepila, da je ob izbruhu vojne bila že med najvažnejšimi činitelji v češki politiki.

V svetovni vojni je Švehla počival. Z bistrim razumom in ostrim instinktom češkega kmečkega človeka je opazoval in pretehtal vsak dogodek, vedno v skrbi, kako bi kmečko ljudstvo obvaroval škode in bede. A tudi v tem času je stal v centru češke nacionalne politike. K njemu je pred odhodom v tujino zahajal Masaryk. K njemu je hodil Šneral vedno na povest, preden je odpotoval na Dunaj. Švehla je obiskoval princ Lobkowitz, kadar je do bil kakor misijo z Dunaja. K Švehli so hodili Hajšman in drugi zarotniki ter se z njim posvetovali. Z vsa silo se je Švehla uprl tako zvanim češkim aktivistom, ki so hoteli organizirati protestni pokret proti delu Čehov v antantinih državah.

Švehla je vedel natančno kdaj je bilo med vojno treba samo molčati in čakati, ko pa je prišel trenutek za akcijo, je od-

ločno stopil iz svoje rezerve. Leta 1918. je dal pobudo za velepomembno organizacijo gospodarske samopomoči češkega naroda. Že poprej je delal na tistem za sporazum med vsemi odločilnimi češkimi činitelji. Bil je glavni graditelj Narodnega odbora, na katerega je potem prešla državna sila, ko so vaje izpadle Dunaju iz rok.

Švehlov delež na narodni revoluciji je zelo velik. Ob prevratu leta 1918. je bil med glavnimi voditelji in graditelji nove države. Iz diktatorja stranke in voditelja kmetov je postal velik državnik, stebber nove republike in eden glavnih predstav-

nikov njenih pozitivnih sil. Kar je bil Rašin na polju gospodarske politike in gospodarske konsolidacije, je bil Švehla v notranji politiki iz agrarnega razkošnika je postal apostol državne samostojnosti, apostol sporazuma, dobre volje in složnega sodelovanja na državni stavbi. Krasni napredek Češkoslovaške republike je v veliki meri tudi zasloga Antonina Švehla.

Videč razredno razoranost in boj se, da bi strankarstvo ogrozilo obstoj države, je Švehla takoj po prevratu žrtvoval svojo stranko državni misli. Kljub močnemu odporu mnogih vplivnih činiteljev v stranki je žrtvoval njen razredni značaj in njen agrarizem ter ji izpremenil značaj in naziv. Nastala je republika stranka, češki kmet pa nosilec državne ideje in tvorec države.

Nujni interesi mlade države so prisilili Švehla, da je tudi na zunaj prevzel važna mesta v državnem vodstvu. Od prevrata do leta 1922. je bil notranji minister. Nato do leta 1925. ministrijski predsednik in potem v naslednjem letu še enkrat za kratko dobo. Toda s svojim neumornim delom, ki mu je onemogočalo redno življenje, si je izpodkopal zdravje. Leta 1926. je nevarno obolel in se umaknil iz aktivnega političnega življenja. Le še parkrat je potem prišel v parlament, zadnjič 17. maja 1927. ko se je udeležil volitev predsednika republike. Z vsa svojo veliko avtoriteto se je zavzel za to, da je bil prezident Masaryk z ogromno večino ponovno izvoljen.

Cepprav trajno bolj ali manj bolan se je Švehla vse do svojih zadnjih dni intenzivno zanimal za politično dogajanje in tudi energično posegal v politično kolo, kadar koli je to bilo potrebno. Njegovi veliki avtoriteti se je v kritičnih časih posrečilo udušiti strasti političnega strankarstva, ki je tudi v bratski republiki zelo hudo Najvišji in najsvetlejši ideal Švehla je bila svobodna država kot pogoj vsakega nadaljnega uspešnega razvoja. Zato je izgubil, ki je s švehlovo smrtjo začela češkoslovaški narod, nenadomestljiva. V češkoslovaški zgodovini bo njegovo ime ostalo zapisano z zlatimi črkami.

Panameriška konferenca

London, 9. decembra V Montevideu, glavnem mestu republike Uruguay se je sestala sedma panameriška konferenca, ki se je udeležilo 20 ameriških republik. Sestanke ameriških držav so pokrenile Zedinjene države ob koncu 19. stoletja po zgledu imperijskih konferenc britskega carstva. Svrha jim je sporazumno reševanje zadev, ki so skupne državam ameriškega kontinenta, pri čemer pa je naravno, da obvelja skoro vedno volja ali mnenje Zedinjenih držav. Zaradi tega so bile panameriške konference dalj časa pri latinskih republikah Amerike zelo neprijetne, ker so videle v njih le orodje delavskega imperializma. Po zadnji panameriški konferenci, ki se je vršila v Havani in kjer je odpor južno ameriških republik proti svetovnemu imperializmu prišel do posebno odločnega izraza, pa so v Washingtonu uvideli, da z nasilnim izvajanjem doktrine »Amerika Americanom« ne bodo dosegli smotra, ki ga ta nauk za sleduje. Zato je Severna Amerika svojo agresivno politiko proti španskim državam ameriškega kontinenta zelo ublažila. Od poklicala je svoje vojaštvo iz srednjeameriške republike Nicaragua, ki jo je imela dalj časa zasedeno, čes da čuva nad varnostjo Panamskega prekopa, popustila je svoj pritisk na republiko Haiti in skrbno se je čuvala, kakorkoli zapleti se v krva ve spore na Kubi. Tukaj je šla celo tako daleč, da je takoj odpoklicala svojega poslanika Wellesa, ko ga je uporniška vlada v Havani proglasila za zastopnika severnoameriških gospodarskih aspiracij. Tako je novi Rooseveltov režim odstranil množice ukrepe prejšnje uprave, da pomiri ostale ameriške republike.

V Washingtonu pripravljuje konferenci v Montevideu tak pomen, da so na njo poslali za zastopnika svojega zunanjega ministra Cordella Hulla. Preden je odpotoval Hull v Montevideu, mu je izročil v to svrbo sestavljeni odbor največjih ameriških denjakov gospodarskih in novinarjev posebno pomenico, kjer so natančno proučena vsa vprašanja, a katerimi se bo konferenca v Montevideu bavila: spor za Chaco, osnutek nenapadnega pakta, predlog za revizijo kubanske ustave in slednjič kar je za Severno Ameriko najvažnejše predlog na razširjenje Monroeve doktrine na vse ameriški kontinent. Doseči ta cilj, je glavna naloga severno-

ameriške delegacije na konferenci v Montevideu. Zedinjene države bi radi na ta način pridobile novih tržišč za svoj izvoz.

Naloga ne bo lahka. Saj je bil še pred nedavnimi leti južnoameriški trg skoro izključna domena Evrope, predvsem Anglije. Slednja je pred vojno dobavljala 25 odstotkov celokupnega južnoameriškega uvoza in imela je tam investiran nad 5 milijard dolarjev, med tem ko so v teh letih ameriške investicije v Južno Ameriko dosegle komaj milijardo dolarjev. Vojna je ta položaj sicer izpremenila in Zedinjene države so neprostovoljno odločile Anglijo dobro izrabiti. Toda še vedno je tudi po vojni vodila v južnoameriškem uvozu Anglija, ki se z največjimi napori trudi da poveča svoj izvoz. V svrhu udržitve zvez z Južno Ameriko je poslala tjakaj na obisk svojega najboljšega trgovskega potnika, kakor šaljivo imenujejo prestolona slednika. Zedinjene države niso hotele za ostati in poslate so takoj za angleškim prestolonaslednikom na ameriški jug svojega tedanjega predsednika Hooverja, da ne bi v Južni Ameriki pozabili, da so tudi Zedinjene države na svetu in da imajo vse, kar ima Anglija.

Danes pa pod pritiskom svetovne krize ni potrebna nikak sentimentalnost, ker v velikih gospodarskih vprašanjih odloča razum mnogo bolj kot srce. Zato razpravljajo v Montevideu o zelo praktičnem načelu: da naj in dam ti. Južnoameriško go spodarstvo trpi na preveliki specializaciji. Brazilija ima kavo, Bolivija cink, Venezuela petrolej, Argentina žito in volno itd. Vsak teh predmetov predstavlja 75% izvoza določene države in padec odnosnih cen na svetovnem trgu pomeni za prizadeto državo katastrofo. V koliko Severna Amerika lahko prevzame to blogo, v toliko se ji bo tudi odprti južnoameriški trg. To bi bil naj enostavnejši račun po mnenju latinskih republik. Ker pa se še sedaj uvažata tri četrte južnoameriških produktov brez carlin v Zedinjene države, zato na tem polju Severna Amerika južnim državam komaj kaj lahko audi.

Iz sodne službe

Beograd, 12. decembra p. Uradniški pripravnik Anton Sonnenwald pri okrožnem sodišču v Mariboru je napredoval za kancelista v 9. skupini. Sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani dr. Andrej Dolinar je imenovan za sreskega sodnika v Ljubljani.

O poljsko-nemškem zblizevanju

Varšava, 10. decembra.

Neposredni diplomatski razgovori med Berlinom in Varšavo, ki so se začeli sredi meseca novembra, se kljub zelo deljenemu mnenju poljske javnosti nadaljujejo. Konferenci poslanske Lipškega z Adolffom Hitlerjem je kmalu sledil obisk nemškega poslanika v. Moltkeja pri maršalu Piłsudskem. Pri tem se je v navzočnosti zunanjega ministra Becka vršilo dolgotrajno posvetovanje, katerega važnost označuje dejstvo, da je minister Beck takoj po zaključku osebno poročal prezidentu Mościckemu.

Službena poročila o nemško-poljskih diplomatskih srečanjih so precej kratka in ne razkrivajo točne vsebine razgovorov, vendar pa se v vseh komunikacijah ponavljajo ugotovitve, da se je dognala popolna skladnost obojestranskih naziranj. Izgleda torej, da je v dosedanjem nemško-poljskem razmerju od prejšnjih dni sem nastopil preokret, ki utegne naravno napetost med sosedoma, katere loči toliko neizravnanih spornih točk, bistveno omiliti in s tem doprinesiti pomemben prispevek k pomirjenju na evropskem vzhodu.

Ko je izvedela javnost za začetek nemško-poljskih pogajanj, je bilo splošno presenečenje veliko. Saj je veljalo za aksiom, da bo prva konkretna ofenziva Nemčije v pogledu revizije versailleskega meja obrne na proti vzhodu, in je bilo vprašanje koridorja in Gornje Slezije od leta 1918 pa vse do danes za vse voditelje nemške zunanje politike »krivica«, ki jo je treba predvsem popraviti. Sedaj pa je ravno Poljska tista, ki prva seda z Nemčijo k skupni mizi. Začudenje v javnosti je bilo tem večje, ker so se poljsko-nemški razgovori začeli baš v času, ko je »Petit Parisien« razburil politični svet s svojimi senzacionalnimi razkritji o tajnih diplomatskih instrukcijah Berlina, katere so pač narekovala po- višano opreznost vsem, ki so po ekspanzijskih smernicah današnje Nemčije direktno prizidati. Menda tudi ni slučaj, da je skoro v istem času londonski časopisje vedelo poročati o Hitlerjevemu načrtu za dogovor s Poljsko, katere bi naj z nemško patronatno obrnila svoje oči v Ukrajino in si iskala izhod na Črno morje ter se tako odškodovala za koncesije v zadevi koridorja. Razumljivo je končno, da zro z nezaupanjem ali vsaj s skepsno na pričetka pogajanja tudi v Parizu.

Vse to pa ni motilo poljskih vodilnih državnikov, da ne bi nadaljevali poti, ki so jo bili pravkar nastopili, in tudi na nemški strani se je razodevala vedno večja vrnema za neposredno pomirjenje in zblizevanje. Na gospodarskem polju so se že dogleli nekateri konkretni uspehi, ki kažejo, da je nova orientacija na obeh straneh resno mišljena.

Če se prav in objektivno premisli, je poljsko prizadevanje, zaščititi svojo varnost s prijateljskimi pogodbami, vsekakor razumljivo. Poljska republika je že s svojim postankom prišla v kočljivo nasprotje s sosedni na vzhodu in zapadu, saj je njen v mirovni pogodbi ustanovljeni teritorij izrezan predvsem iz teles predvojnega Nemčije in predvojnega Rusije. Obnova poljske samostojnosti je torej že sama po sebi morala računati z neprijateljskim razpoloženjem na obeh straneh. Varnost svojih novozastitanih meja je mogla najti v svoji lastni sili in v opori onih zapadnih sil, ki so si s svojim diktatom pomagale poklicati v življenje, v prvi vrsti Francije. Zato je tudi poljska zunanja politika prvih let hodila po poti najintimnejšega zavezništva s Francijo. Polagoma pa se je trdna zgradba mirovni pogodbe začela rahljati. Naravno je, da je Varšava z rastočo skrbjo zasledovala neprestano popuščanje na pram Nemčiji, obenem pa razpadanje čiste trdne fronte veseli, ki je bila premisa Versailles in ki je garantirala delo mirovni konferenci. Potek razorožitvene akcije je moral v poljskih očeh predstavljati nevarnost lastne oslavitve ob istočasnem nedoglednem naraščanju nemške militaristične sile. Latentna kriza Društva narodov je bila svarilo, da se ni brezpogojno zanašati na ženevsko mirovne instance, in Varšava je začela razmišljati o novih sredstvih za obrambo svoje integritete.

Ob sklepanju pakta štirih so se iz Poljske slišali prvi javni glasovi vznemirjenja in nevolje, od takrat naprej pa je opaziti stalno stremljenje po emancipaciji od zapada in po samostojnih odločitvah. Notranje udrutitve države je ustvarila podlago za večjo samozavest tudi v zunanji politiki. Beckova politika je šla za tem, da si Poljska s lastno aktivnostjo ustvari pogoje za svojo varnost in se predvsem zanaša na lastne odločitve. Prvi korak je bilo razčiščenje odnosov s sovjetsko Rusijo, s katero so se navezali ozki prijateljski stiki. Tudi sporazum z Gdanskim je sad Beckove samostojne politike.

Preostalo je še vprašanje nemškega sosedstva, ki je postalo po nemškem odhodu iz Ženeve posebno pereče. Ne sme se pa prezreti, da je za sedaj poljsko-nemško zblizevanje šele v prvih počkih in da so baš glavne sporne točke ostale še nedotaknjene. O šleziskih mejah in o Pomoju se razgovori očitno še niso niti pričeli. Na tem trdem oružju se bo imela pred vsem preizkusiti resnost in iskrenost sosedskih mirovnih poskusov.

Vai ti poskuski dokazujejo, da se v zadnjem času velike mednarodne odločitve vedno bolj ogibajo Ženeve in da zlasti po izstopu Nemčije iz Društva narodov prehajajo s skupnega mednarodnega torišča na polje dvostranskih ureditev. Veliko vprašanje pa je, ali je ta razvoj v interesu mirovne ideje in ali ne oddaljuje narodov vedno bolj od one vsestranske konsolidacije, ki naj bi prinesla ozdravljenje še vedno odprtih vojnih ran.

Jugoslovenska razstava na Finkem

Helsingfors, 12. decembra. AA. Včeraj so tu na svečan način otvorili razstavo jugoslovenskih ročnih izdel. Otvoritev so priostvovali sopruga predsednika vlade čia ni vlade in mnogi člani diplomatskega zbora. Goste je pozdravil jugoslovenski konzul Saiković, nakar je govoril finski minister za kmetijstvo ki je razstavo otvoril. Med drugimi je govoril tudi profesor Mansikka.

Mitronofit Dužić v Sofiji

Sofija, 12. decembra. AA. Včeraj je prišel v Sofijo z orientnim ekspresom mitropolit Dužić. Spremlja ga protopresbiter Hajduković. Mitropolit Dužić ostane v Sofiji 2 do 3 dni. Obiskal bo sv. sinodo bolgarske pravoslavne cerkve.

Iz delokroga Zveze izseljenskih organizacij

Najštevilnejša in najtežavnejša so posredovanja za izplačila prihrankov, ki so jih izselenci vložili v denarne zavode

Zveza izseljenskih organizacij ima, kakor je »Jutro« že poročalo, v Zagrebu tudi svoj informacijski in posredniški urad, ki šteje že osem podružnic. Ta urad je imel doslej največ dela z intervencijami glede prihrankov, ki jih imajo naši izselenci in njihovi sorodniki vložene v različnih bankah. Intervencije so bile vsakovrstne, pisne in ustne, v mnogih primerih pa tudi brezuspešne. Denarni zavodi so izplačevali izseljenske prihranke le v najnovejših primerih. Kakor znano, so naši rojaki v 15 letih obstoja države poslali v tujino domov od 15 do 20 milijard dinarjev. Velik del teh vlog je »zamrznjen« v različnih denarnih zavodih, kistoreotipno odgovarjajo na vse intervencije posredniškega odbora. Da izplačila niso mogoča po določilih zakona o zaščiti kmetov. Mnogi denarni zavodi so sicer izplačali male dele vlog v primerih boleznih in smrti ter manjše zneske tudi za življenjsko oskrbo izseljenskih sorodnikov, vendaroma vsi zavodi pa zavračajo izplačila, ki so izseljencem potrebna za potne stroške v kraje za poslitve.

Mnogi izselenci pa so v tujini postali žrtve brezvestnih sleparjev. Največ takih sleparij je bilo izvršenih v Argentini. Naši rojaki so padli v mreže raznih agencij v Buenos Airesu, ki so prevzele od njih argentinske pesose ter jim dale nakazila na razne naše denarne zavode. Mnogo takih nakazil je bilo ponarejenih, v drugih primerih pa domači denarni zavodi nakazane denarja sploh niso prejeli, ker iz Argentine nihče ne more poslati več, kakor po 100 pesosov na mesec. Ko so naši rojaki v Argentini prišli v stisko, so mnogi od njih hoteli vnovičiti svoje prihranke, ki so jih še pred in med vojno po raznih agencijah poslali v domače denarne zavode, ki jih sploh ni več.

V vprašanih repatriacije se obračajo na posredovalni urad Zveze izseljenskih organizacij v največji meri rojaki iz Južne Amerike, Avstralije. Nove Zelande in iz Kanade. Tudi iz Severne Amerike in iz evropskih držav si mnogi žele domov. Vpra-

šanje repatriacije iz držav Južne Amerike je bilo z naredbi ministrstva socialne politike rešeno tako, da se je letos lahko vrnilo 50 izseljencev brezplačno, 25 pa za polovico potnih stroškov. Te ugodnosti so že vse izrpane. Za Zedinjene države in Kanado pa je bilo določenih 200 brezplačnih in 100 vrnitve za polovico ceno. Prednost pri teh ugodnostih imajo očetje in rodniki večjih družin v domovini in oni izseljenci, za katere sorodniki v domovini prevzemajo vsa jamstva. Pri enakih pogojih imajo prednost tudi vojni dobrovoljci. Obmejni izseljenski nadzorniki dajo repatriancem po borzih dela tako zване objave za polovico vojnega po naših državah in železnica, ostale stroške pa se krije iz izseljenskega fonda. Število repatriancev iz kontinentalnih držav postaja vedno večje in ima zaradi tega Zveza izseljenskih organizacij tudi vedno večje stroške. Skrbeti mora tudi za one rojake, ki so jih tuja oblastva deportirala.

Na posredovalni urad se mnogi izseljenci obračajo tudi s prošnjami, naj bi pomagali rodbinam v domovini, katerim zaradi pomanjkanja zaslužka ne morejo več pošiljati dosedanjih podpor. Izseljenci zagotavljajo, da bodo takoj, ko se razmere zboljšajo, vse povrnil.

Tudi rodbine, ki želijo, da bi se jim očetje in sinovi vrnili iz tujine, se zatekajo k Zvezi izseljenskih organizacij. Posredovalni urad jim pomaga, kakor je pač mogoče. One, ki hočejo sami plačati vse stroške za vrnite svojih sorodnikov, pošiljajo k domačim družbam, da pri njih kupijo vozovnice in da tako vse denar ostane v naši državi. Izseljencem, ki se vrnejo v domovino, pa morajo izseljenske organizacije seveda spet urediti razne zadeve, najvažnejšo pomoč pa jim nudijo pri kolonizaciji.

Tako opravlja Zveza izseljenskih organizacij ogromno delo v korist rojakov v tujini in njihovih rodbin v domovini ter je zaradi tega umestna njena zahteva, naj bi se fond za izseljenstvo upravljal v vseh primerih pod kontrolo in pri sodelovanju z zastopniki izseljenske zveze.

„Zboljšanje zdravljenja in uradovanja pri OUZD sta glavni zahtevi javnosti in uradništva!“

1. in 2. decembra se je vršil v Zagrebu občni zbor Zveze uradnikov socialnega zavarovanja. Zastopana je bila tudi organizacija uradnikov OUZD-a in Trgovskega podpornega društva v Ljubljani. Zbor je moral predvsem odločiti o preureditvi zveze in zavzeti odločno stališče nasproti resolucijam zagrebške zdravniške zbornice. Takoj ob začetku kongresa so se uradniki socialnega zavarovanja spomnili nacionalne javnosti, ki je slavila 15. letnico narodne in državne uednjenja. Soglasno je bila sprejeta resolucija, da je narodno in državno edinstvo osnova vsega javnega in stanovskega udejstvovanja soc. uradništva. Večina delegatov se je izrekla za preosnovno Zveze in je odobrila nova pravila po predlogu stare uprave. Ljubljanska delegacija je nastopila za ohranitev dosedanjih ureditev, ko so bile le organizacije člani zveze. Dosedanja ureditev je bila najboljša jamstvo, da bo Zveza vztrajala na nevtralnosti. Kongres je obenem zavrgel želje ljubljanske organizacije, da se onemogoči vsako nezdravo preglašovanje v zadevah, ki se tičejo sodelovanja z drugimi organizacijami in predvsem vstopa v delavske sindikate. Odločilno stališče večine je tembolj značilno, ker je na kraju bila izglasovana resolucija, ki naglašala simpatijo s sindikati.

Zagrebški zdravniki so izdali ostro resolucijo, v kateri obsojajo delo socialnih ustanov in smatrajo, da so uradniki preveč plačani in da so zakrivil pretrpni birokratizem v poslovanju. Zato je kongres razpravil o tem vprašanju in soglasno izrekel željo, da prde do sodelovanja med uradniki in zdravniki socialnega zavarovanja pri uveljavljanju vseh upravičenih zahtev. Odločeno je bilo načelo svobodne izbire zdravnikov s strani zavarovancev, ker bi to pomenilo nevarnost za obstoj zavarovalnih ustanov in bi koristilo le zdravniškim kapacitetam. Zdravniško službo je treba preosnovati ter obenem izločiti iz socialnega zavarovanja vsak birokratizem. Uradništvo samo želi, da se vsi predpisi izvajajo le glede na socialno pravičnost.

Pred ustanovitvijo nameštenskega odseka v Delavski zbornici

Na nedeljski glavni skupščini Delavske zbornice v Ljubljani, o kateri je obširno poročalo že »Ponedeljsko jutro«, se je razpravljalo tudi o nekaterih predlogih, ki so največje važnosti za uveljavljanje nameštenskih interesov v Delavski zbornici. Pri razpravi o spremembi statuta Delavske zbornice je delegat g. Jožko Zemljič iz Ljubljane v imenu na »Stanovski listi nacionalnega nameštinstva« izvoljenih delegatov prečital naslednjo deklaracijo: »Stoječ na stališču, da so v prvi vrsti nameštenski delegati poklicani, da razpravljajo in rešujejo v okviru delokroga Delavske zbornice svoja specialna nameštenska vprašanja ter upoštevajoč, da imajo v državah z najmanj tako socialno zakono dajo kakor je naša, poleg Delavskih zbornic še posebne ločene nameštenske zbornice kot zakonita stanovska predstavništva privatnih nameštencev, zahtevamo preureditev sedanjih Delavskih zbornic v naši državi v cilju ustvaritve ločenih in enakovrednih delavskih in nameštenskih zbornic kot zakonitih stanovskih predstavništev za nameštenski in delavski stan posebej.

Upoštevajoč sedanje politične, socialne in gospodarske prilike posebej je veljavno celovito zakonodajno tehno prece lito predlagamo glavni skupščini: a) na emelj predpisov zakona o zaščiti delavcev na se izvolijo poseben odbor z nazivom nameštenski odbor sestavljen iz vseh izvoljenih nameštenskih delegatov Delavske zbornice; b) nameštenski odbor kot posvetilni organ upravnega odbora odloča o glavne skupščine predhodno razpravi in rešuje vsa vprašanja iz delokroga Delavske zbornice označenega v čl. 5 statuta, v kolikor se ne zključijo tiče nameštenskega stan; c) odbor ima predsedstvo, ki ga voli iz

Posebno je bil odbit odtok, da ima uradništvo previsoke plače. Ta odtok je neutelemen in neumestno ravno v momentu, ko se uradništvo mora boriti zoper poizkus, da se poslabša njegov položaj. Na podlagi statističnih podatkov je bilo dokazano, da so honorarji zdravnikov razmeroma višji od dohodkov uradnikov s fakultetsko izobrazbo, čeprav imajo zdravniki še poleg tega svojo ordinacijo, dočim je obstanek uradništva izključno vezan na urad. Zato ne more biti govora o enakosti dohodkov, dokler ne bodo tudi zdravniki uradniški nastavljeni brez pravice do privatne prakse. Toda ta borba ni bila splošna in tako je v dravski banovini sploh ne poznamo, ona je le plod slučajnega spora na področju zagrebškega OUZD. Zdravniki in uradniki socialnega zavarovanja imajo skupne interese, med njimi mora priti do sodelovanja, tako, da bodo onemogočeni vsi argumenti, ki izvajajo nezadovoljstvo javnosti nasproti okrožnim uradom. Zboljšanje zdravniške službe in uradovanja sta glavni zahtevi javnosti in uradništva. Javnost mora prenehati z neopravičenimi napadi na socialno zavarovanje, uradništvo in zdravniki morajo to zavarovanje s svojim delom in razumevanjem upravičiti.

Slednjič se je kongres izrekel zoper vsak poizkus, da bi Centralna uprava socialnega zavarovanja znižala dohodke ali uveljavila načela, ki bi zadelo nižje uradništvo. Zahtevala se je ukinitve zakonitih določb, ki omogočajo premeščanje uradništva tudi izven področja enega okrožnega urada. Vse to lahko izjave upravičeno ogorčenje in nesocialne posledice. Socialno zavarovanje mora biti socialno tudi nasproti uradništvu. Vsi so vztrajali na zahtevi, da obvelja avtonomija okrožnih uradov, posebno v personalnih zadevah.

Upati je, da ne bo ostalo samo pri sklepih in da bo uradništvo znalo in moglo uveljaviti vse svoje upravičene zahteve in ustvariti iz ustanov socialnega zavarovanja napravo, ki bo v resnici socialna in ki bo koristila pri reševanju sedanje bede.

svoje sredine; d) sejam nameštenskega odbora pr. sstovuje s posvetovanjem glasom nameštenski referent Delavske zbornice; nameštenski referat v Delavski zbornici se mora izpolniti tako da postane izključen referat za vsa specialna nameštenska vprašanja.

Deklaracija je bila soglasno sprejeta in bo dokončno sklepal o njej novi upravni odbor Delavske zbornice.

Delegat Dragotin Glučvert iz Maribora (Narodni klub) je predlagal, da naj novi upravni odbor pokrene vse potrebno za spremembo statuta in tozadevnih zakonskih predpisov v smislu, da se uvede namesto »Delavska zbornica« službeni naziv »Delavsko-nameštenska zbornica«. Tudi ta predlog je bil sprejet in je dobil novi upravni odbor nalog, da stori vse potrebne korake.

Kakor razvidno, je pričelo v ljubljanski Zvezi društev privatnih nameštencev in ljubljanski podružnici Saveza bančnih uradnikov organizirano nameštinstvo veliko akcijo za ustanovitev samostojnega nameštenskega odseka v ljubljanski Delavski zbornici z lastno samoupravo in svojim uradniškim referatom. Šele tako preustrojena Delavsko-nameštenska zbornica bo mogla postati pravi izraz hutenja in stremjenja delavstva in nameštinstva.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno nekoliko bolj vedreje v Primorju in v višjih gorskih krajih. Mraz bo še trajal. Temperature bodo gotovo nekoliko porastle v vzhodnih krajih države in v Primorju. — Situacija večeraj: Snega dne: Barometriški maksimum nad centralno Evropo je pričel prodirati proti zapadu. Proti vzhodu se je pričel pomikati močan ciklon s severa.

Današnja vremenska napoved za sredo: Mraz bo trajal dalje; ponekod bo tudi snega.

Naši kraji in ljudje

Predsednik bolgarske vlade v Beogradu

Na sliki vidimo g. Mušanov (levo) po prihodu v Beograd, ko odhaja s kolodvora v družbi našega ministrskega predsednika g. dr. Sršića (v sredini) in zunanjega ministra g. Jevtića (desno).

V spremstvu bolgarske kraljevske dvojice je prišel v Beograd tudi ministrski predsednik g. Nikola Mušanov, ki je obenem bolgarski zunanji minister. G. Mušanov je preizkušen bolgarski politik, ki je bil dolga leta v opoziciji in je prevzel vlogo šefa, ko je uspeh zemljedelcev pri zadnjih parlamentarnih volitvah definitivno razbil skoro desetletni režim Cankova in Ljapčeva. Takrat tudi je bilo šele ustvarjeno ozračje, v katerem se je lahko začelo misliti na delo za boljše odnose med Bolgarijo in Jugoslavijo. Preveliki optimisti so sicer doživeli še mnoga razočaranja, toda da delo vidno napreduje, je najboljši dokaz sedanjí obisk kralja Borisa in kraljice Ivane pri našem vladarskem paru.

Velik del zaslug za ta razveseljivi preokret gre brez dvoma g. Mušanovu, ki je vedno — poprej v opoziciji in sedaj na vladí — javno in odločno izpovedoval, da se čuti Slovani in da hoče zato po najboljših močeh delati za zблиžanje z Jugoslavijo. Osebnó izredno simpatičen, v politiki vedno stvaren, si je g. Mušanov pridobil močno avtoriteto v domovini in velik ugled v inozemstvu. S svojim neprisljnim, impulzivnim nastopom si je tudi med našimi politikí, ki jih je v parlamentu in senatu te dni obiskal v Beogradu, na mah pridobil simpatije.

Dr. Černič o sepsi v ljubljanski bolnici

V najnovejšem zvezku »Zdravniškega vestnika« je izšel prispevek dr. Mirka Černiča »Ljubljanski kirurški oddelki, sepsa spomladi 1933 in še kaj«, ki utegne zanimati tudi širšo javnost, saj nam nazorno predločuje nekatere neugodne pojave v našem zdravstvenem skrbstvu. Dr. Mirko Černič je široko Slovenije znani in priznani kirurg. Dolga leta je bil primarij kirurškega oddelka mariborske bolnice, lansko jesen pa je bil imenovan za šefa — primarija kirurškega oddelka osrednje bolnišnice v naši banovini, — drž. bolnice v Ljubljani. Z možno voljo do dela in z mladostnim elanom je ta ugledni kirurg prevzel odgovorno vodstvo velikega oddelka. Toda pojavile so se nepričakovane ovire, nastopila so presenetljiva razočaranja, vzlic neumornemu delu, skrajni skrbi in odličnim sposobnostim so razmere na ljubljanskem kirurškem oddelku privedle tako daleč, da je moral novi šef sam zahtevati komisijselno uradno preiskavo.

Tudi v javnost so namreč že prodrlé vesti o čudnih pojavih sepe (zastupljenja krvi) na kirurškem oddelku. O tem so se širile fantastične govorice. V članku, ki ga prinašamo v daljšem izvlečku, pripoveduje dr. Černič o teh pojavih in sploh o svojih težavah v kratkem času, ki ga je prebil na važnem mestu v ljubljanski bolnici. Dr. Černič ni več v Ljubljani. Neugodne razmere so ga pregnale z mesta, kamor je spadal po svojih sposobnostih in svojem znanju. Vrnil se je na prejšnje torišče svojega zdravniškega delovanja, zopet je prevzel vodstvo kirurškega oddelka mariborske bolnice. Maribor je z njegovo vrnitvijo samó pridobil, obžalovati pa je, da ta večí in energični zdravnik ni našel boljših tal v Ljubljani, v naši osrednji bolnici. — V omenjenem članku piše dr. Černič med drugim:

Zaradi obolenja in zasebnih zadev sem moral službo šefa kirurškega oddelka v Ljubljani prekiniti in se vrniti v Maribor. Zdaj ko je že preteklo nekaj mesecev po mojem odhodu in so spomini na osebne nevednosti že obledeli, smatram za primerno in za svojo dolžnost, poročati o svojih izkustvih v informacijo zdravniške javnosti in tudi zaradi tega, da obrazložim svoje mnenje glede razmer na kirurškem oddelku ljubljanske bolnice in kako bi se jim dalo odpraviti ter da pokažem sepične primere v februarju in marcu take, kakor so bili v resnici. To je potrebno tudi zaradi tega, ker je zahteva splošne javnosti vsak dan glasnejša, da je treba kirurški oddelki obče državne bolnice v Ljubljani normalizirati. Ljubljana namreč ni več zgolj dolga vas, marveč tudi naše narodni in upravno središče, kamor se stekajo niti iz vse Slovenije, postati pa mora tudi žarišče, iz katerega se prelivajo žarki na vse strani, da si s tem pridobi pripadajoče ji mesto v kirurgiji.

Najprej moram naglasiti, da je ljubljanska bolnica bila sezidana pred 40 leti za razmere, kakršne so bile takrat v Ljubljani s približno 20.000 prebivalci. Prebivalstvo Ljubljane se je od takrat ne le potrojilo, marveč Ljubljana je postala upravno središče cele dravske banovine, vsled česar se v Ljubljani zgrinjajo bolniki iz vse Slovenije, dočim so prej težili razen v Ljubljano tudi še v Gradec, Celovec, Trst in Gorico, da o Dunaju niti ne govorim. Ljubljana ima edina med bolnicami v Sloveniji ortopedski in urološki oddelki, ki oba prevzikahtita pod kirurško streho, ter je imela do prav pred kratkim tudi edino opazovalni oddelki in blazinico. Vse to pojasnjuje, zakaj bolniki silijo v Ljubljano in kakaj je Ljubljana dolžna, da si bolnico temu primerno preuredi. — Toliko glede bolnice sploh.

Na kirurškem oddelku je znašalo leta 1895 šestdeset postelj 147, danes je v prav istih prostorih nameščenih 217 postelj, torej 70 nad normalo! In na teh 217 posteljah je za mojega službovanja dostikrat ležalo do 235 bolnikov, kar se je doseglo na ta način, da sta bila po dva v eni postelji, in sicer smo imeli to prenapolnjenost januarja 1933 osemkrat, februarja celo desetkrat. Jasnó je, da bi bil moral oddelki rasti sorazmerno s posteljami tudi s kopalnicami, stranišči, operacijskimi prostori itd. Toda to se ni zgodilo — vse je ostalo glede števila in prostora isto. Res se je zlasti zadnje leto izvršila modernizacija oddelka: Vpeljala se je tekoča mrzla in topla voda, obložili sta se operacijski sobi z barvanimi skalami in dobili novo razsvetljavo, vpostavljen je moderen sterilizator — same dobre in koristne stvari, ki pa vendarle še ne odločajo, ki jih stavi na oddelke povečano število bolnikov in operacij.

V ilustracijo dela naj poleg razpredelnice služi tudi ugotovitev, da smo sprejeli ponovno 40 in več bolnikov na dan in dosegli 16 XII. 1932 rekordno število operacij: namreč 18 velikih (slepiči, kila, golša, rak na dojki) ter 16 majhnih (gipsov, vre-

zov, uravnav. itd.), skupaj torej v enem dnevu 34.

Po predpisih in po normalnih zahtevah bi moral imeti vsak bolnik 30 m² zračne prostornine in 7,5 m² talne površine. Na kirurškem oddelku ima — če leži po eden v postelji — 18,2 m² zraka na 4,4 m² tal, torej nekaj več kot polovico predpisane in zdravstveno potrebne mere.

Po isti uredbi ne sme število postelj v eni sobi biti večje od 12; na kirurškem oddelku je 7 sob, ki to višino daleko presega — eno in sicer je po 16, 17, 19, 31, 36, 38 in celo 42 postelj v eni sobi.

Kirurškemu oddelku manjkajo dnevni prostori za one bolnike, ki niso priklenjeni na postelji: nima posebnega traktata za odprto tuberkulozo pljuč, ki prihaja na oddelki k modernim operacijam. Vse to se gnete v sobah ali po hodnikih, kjer posedajo tudi ambulančni slučajji, ker razen ene sobice, ki služi obenem za gipsanje in urološke preiskave, ni nikakih ambulančnih prostorov.

Po številu postelj bi moral imeti kirurški oddelki 16 stranišč za bolnike, ima jih pa 6; 15 kopalnic, ima jih 6; nima nikakih prh in posebnih kopalnic za bolnike pri sprejemu. Stranišča in kopalnice za sprejem in za bolnike so nameščene na nasprotnem koncu od vzhoda v velike sobe tako, da mora vsak sprejem tak, kakršne pride, navadno še s spremstvom in z nosači skozi veliko sobo v kopalnico. Pred stranišči je ves dopoldan gneča.

S tem, da se je število postelj na kirurškem oddelku povečalo za 70 nad normalo, t. j. za 47 odst., niso se pa obenem pomnožile in razširile potrebne pritlikline, je postalo delo na kirurškem oddelku ne samo zelo oteženo, marveč tudi higieno nedostotno in nevarno!

Število bolnikov in operacij na kirurškem oddelku od leta 1923. nevezdržno raste: 1922 je bilo sprejetih 4162, operiranih pa 1100 bolnikov, l. 1932. pa je bilo 9957 sprejetih in 6735 operiranih, torej prvih za 138 odst., drugih za 512 odst. več!

Leta 1922 je sprejel kirurški oddelki 4162 od 10.312 sprejetih bolnikov v bolnico, t. j. 40 odst., l. 1932. pa 9957 od 21.941, t. j. 45 odst. — malo da ne polovica. Pri tem ne smemo pozabiti, da so 1922 všteti ginekološki in porodniški primeri v celotnem številu, dočim jih 1932 ni. Iz tega pač sledi, da je kirurški oddelki najvažnejši i po številu kakor tudi po tem, da se da kirurško obolelim največ pomagati in jih najhitreje usposobiti za delo in zaslužek. Zaradi tega je upravičena zahteva, da je treba ravno kirurški oddelki pred vsemi drugimi najprej dvigniti na potrebno višino!

O povedanem sem poročal na pristojna mesta l. marca 1933. Tu naj še omenim, da sta obe operacijski sobi, antiseptična v prvem nadstropju in septična v pritličju, kljub modernizaciji nesodobni in neprikladni. Dočim je namreč zahteva modernih operacijskih prostorov ta, da je operacijska soba sama lahko razmeroma majhna, imeti pa mora vsaj dva stranska prostora za priprave, sta operacijski sobi v Ljubljani tako veliki, da imata po dve operacijski mizi, na katerih se hkrati operira, nobena pa nima nikakega stranskega prostora za priprave, le univalniški so z nizko steno oddeljeni od operacijskih miz — na videz nekaj, v bistvu skoro nič.

Drugi imajo operacijski prostori če že ne popoln trakt zase, pa so vsaj nameščeni tako, da je med hodniki in operacijsko sobo dovolj vmesnih prostorov, v Ljubljani sta operacijski sobi sredi najživahnejšega vrveža, takorekoč goli brez vsake izolacije; vrata v operacijski sobi so naravnost s hodnika, po katerem se drenjajo bolniki in obiskovalci.

Celo manjše bolnice v Sloveniji imajo že razsvetljavo nad operacijsko mizo tako, da ne povzroča vročine, v Ljubljani je operacijska svetilka peč, da se vse pod njo poti. Pozabilo se je na to, da je treba operaterju delo z vsemi sodobnimi pripomočki olajšati, da se njegove sile štedijo. S težkimi namreč se pri operaciji res da bori samo operater, ki je včasih pravcati težak — stroški za to borbo pa gredo na rovaš bolnikovega zdravja. Na to se vse premalo misli pri ureditvi bolnic.

Naj še omenim, da je ljubljanski kirurški oddelki sila skromno opremljen za zdravljenje fraktur in da sploh nima lastnega Röntgena — pohabljeni se morajo nositi v drugo poslopje na röntgenske preglede, kar še kolikortoliko gre pred ureditvijo in tudi za kontrolo po uravnavi, če je ud v gipsu, toda gorje, če je v nategi! Bolnik se namreč mora z ekstenzijo vred, seveda brez postelje, ker za to ni dvigala, prenašati v rentgenološki paviljon in nekajkrat se ravno pri najkočljivejših zgodi, da se vse delo s prenašanjem pokvari in se povzročijo poškodovancu bolečine in škoda. To je stvar, ki bi bila v tej obliki menda povsod drugod nemogoča!

Tako so bile razmere na kirurškem oddelku ljubljanske bolnice za časa mojega službovanja v letu 1932-33. Kakor že omenjeno, sem jih po večini opisal l. marca 1933 v posebni vlogi poklicanim oblastvom, opozarjal nanje in zahteval remedure — vse pa se je odbilo, češ, da ni proračunske možnosti.

Od 18. februarja do 11. marca 1933 je bilo vsega skupaj operiranih 115 bolnikov, od teh se jih je ognjilo 8, umrlo jih je od tega pet.

Isti dan, v popolnoma istih razmerah je bilo operiranih več primerov — ognjilo so se: trikrat po eden, enkrat po dva in 11. marca vsi trije (op. ur.: vsi trije so umrli).

Dočim se je do petega primera (dne 9. marca) zdelo, da je morda vendarle samo slučajen diabolus loci vzrok, mi je vse po 11. marcu, ki je bil samo dva dni po zadnjem primeru — poprej je bilo razdelo je med septičnimi primeri 4, 9, 7 dni — kategorčno vevalevo, vse operacije razen življenjsko nujnih ukiniti, ves oddelki sistematično razkužiti ter sprejem omejiti na najnujnejše primere, ker je bila domneva upravičena, da je vzrok sepe postal splošen in ni več slučajen.

Znova sem mobiliziral vse, da pridemo na jasno, kje je vzrok temu pojavu in kje krivda. Dal sem na novo preizkusiti sterilizator za operacijsko perilo in obvezila, dal preiskati na število in vrsto mikrobov zrak v operacijski sobi ter preizkusiti na sterilnost vse, kar pride pri operaciji v postev (bencin, alkohol, sublimat, jodovo tinkturo, svilo, katgut) vzela se je predvsem zdravnikom in osebju sluz iz žrela in se preiskala v Higieniskem zavodu pod osebnim vodstvom direktorja dr. Karla Petriča — nikjer ni bilo nič nevsakdanjega! Tudi oblast je uvedla preiskavo, o čemer je poročalo »Jutro« 9. aprila 1933 naslednje: »Preiskava v ljubljanski bolnici. V zadnjih tednih so se med ljudmi pojavile govorice o smrtnih primerih v ljubljanski bolnici, izzvanih po sepi (zastupljenju krvi), tudi po operacijah, ki same po sebi niso bile posebno nevarne. Zaradi tega je banska uprava kot nadzorna oblast uvedla preiskavo in poslala v bolnico posebno komisijo s sanitetnim inspektorjem g. dr. Mayerjem na čelu. Komisija svojega dela še ni zaključila.«

Naša prizadevanja najti vzrok sepe so ostala jalova. Ravno tako nujno kakor ona preiskovalne komisije. Vsaj sklepam tako iz dejstva, da nisem dobil nikakega obvestila o njenih dognanjih. Vzrok sepe in krivda sta potemtakem še do danes nedogana.

Ni nezanimivo, da se v pavzi, v kateri se je oddelki sistematično, soba za sobo

Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, miglajnu oči, razdraženih živcih, nespanju, oslabilosti, nevolji do dela povzroči naravna »Franz Josefovova« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok. Poizkusi na univerzitetnih klinikah so dokazali, da so alkoholi, ki so trpeli na želodčnem katarju, v kratkem času zopet dobili veselje do jedi z uporabo staropreizkušene »Franz Josefovove vode.« »Franz Josefovova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Vedno negovana

Poleti vesel in razposajen tovariš pri športu — a sedaj popolna damal Po obleki, po držanju, a pred vsem porožnati in nežni polti, negovani z Elida Creme de chaque heure. Ona varuje in neguje obraz in roke ob vsakem času dneva.

ELIDA CREME

de chaque heure

razkuževal, in so se vršile zgolj življenjsko nujne operacije, ni pripetilo noben nov primer sepe. V aprilu smo imeli zopet dva primera, rani sta se ognjili, obe bolnici pa sta ozdraveli.

Kje torej more biti vzrok za septične pojave?

Moje trdno prepričanje je, da samo v prenatrpanosti oddelka, ki nikakor več ne zmore dela, ki se nanj valí, in v nesmotnosti njegovih naprav, predvsem operacijskih sob. Iste izkušnje imajo na prenatrpanjenih oddelkih tudi drugod. Taki pojavi sepe se navadno dogajajo v zgodnji pomladi, ko opažamo številna obolenja na hripi. Ni nemogoče, da so ti primeri že okuženi od hripe prišli na operacijsko mizo in zaradi svoje zmanjšane odpornosti oboleli na sepi. Seveda je to domneva, katero je morda težko dokazati. Kar se mora nemudoma zgoditi, je to, da je treba

kirurški oddelki ljubljanske bolnice razbremeniti in mu naprtiti zgolj toliko posla, za kolikor je sposoben po kirurških vidikih. Obenem pa se mora popolnoma preosnovati operacijska soba, ki je za silo dobra le toliko časa, dokler je na oddelku spočetka namenjeno število bolnikov.

Da je oddelki zidan pred 40 leti za 20 tisoč glav Ljubljano premahnen za 60.000 prebivalcev, je jasno kakor beli dan. S pomnožitvijo postelj za 47 odstotkov nad normalo se je storila temeljna napaka, ki se bridko maščuje; modernizacija oddelka (pleskanje sten, tekoča topla in mrzla voda, opaž sten v operacijskih sobah) je stvar, ki pač imponira laičnemu očesu, ker je na oko res lepa, strokovna pa v bistvu ne reši perečega problema. Računati moramo z zdravstvenimi potrebami sedanjih 60.000 glav Ljubljane, ki je obenem upravno središče Slovenije.

Jutri!

Pozor!

Jutri!

Jutri bo prvič zapel v Jugoslaviji tenorist božanskega glasu

H. E. GROH

v veseli opereti

Pesem o sreči

Sodelujejo: slavni komik

PAUL KEMP, ILSA STOBROVA, JAKOB TIEDTKE, ERY BOS

H. E. Groh, ta mladenič črnih las, vitkega stasa, elegantnega nastopa, temperamenten, simpatičen, prikupljiv zapeljivec žene, ta Caruso sedanosti, kakor ga imenuje svetovni tiak Vam bo ostal v neizbrisnem spominu

Telefon 21-24 „ELITNI KINO MATICA“ Telefon 21-24

Originalen rekord

Ljubljana, 12. decembra

Ze ponovno smo zapisali, da je stremeljenje po rekordih v drobnih pisavi prišlo pri nas v posebno modo, ki izredno dolgo traja, kar sicer pri modah in njenih muhavostih ni navada. Najbolj vneta borci v turnirju za drobno pisavo so v Mariboru in Ljubljani, najdejo se pa vztrajni »pisatelji« tudi na deželi. Nedavno smo poročali o mariborskem rekordu, ki menda ne bo kmalu potolčen. Danes pa lahko postrežemo z najčisto senzacijo iz Ljubljane.

Alfonz Breznik junior, sin znanega ljubljanskega trgovca z glasbilo, se je oni dan lotil pisanja z levico in je — kako bi rekli — povratno, obratno, zadensko ali »nazaj« izpolnil z drobno pisavo celo dopisnico. Vsega je zadensko napisanih 122 vrst, v katerih je 2080 besed ali 10.092 črk. Originalna dopisnica visi zdaj v izloženem oknu Tiskovne zadruge v nadaljnjo vzpodbudo tistim, ki se hočejo z drobno pisavo vezhati v vztrajnosti, natančnosti pa tudi v originalnih domislekih.

V sporu zaradi otroka sta roditelja izgubila življenje

Zagreb, 12. decembra

Ves Bjelovar je globoko pretresla tragedija rodbine znanega mestnega redarja Luke Šoškega. Redar in njegova žena sta se pred nekaj meseci mirno ločila, potem pa sta se začela pravdati zaradi triletnih hčerke-edinke Nade. Sodišče je naposled prisodilo hčerko materi, očetu pa naložilo oskrbnino. Mož se ni branil stroškov in prosil je svojo bivšo ženo, naj mu otroka prostovoljno prepusti, da ji bo vseeno plačeval, kar mu je naložilo sodišče. Žena pa je hotela obdržati otroka na vsek način. Luka Šoški je prihajal večkrat k njej ter ponavljal svojo prošnjo. Ker mati ni ugodila, je prišlo do strašne tragedije. Luka je ustrelil njo in sebe. Ko so prihiteli sosedja, je bil redar že mrtev, njegova bivača žena pa je ležala v agoniji. Mirnemu raz-

darju ne bi bil nihče prisodil strašnega dejanja.

Ljudje, ki nagibajo k praznoverju, pravijo, da je prišlo do krvavega dejanja zaradi tega, ker je redar Šoški podedoval v službi plašč in revolver redarja Dotliča, ki se je lani ustrelil. Z njegovim revolverjem in v njegovem plašču je Šoški ubil ženo in sebe ter pustil ljubljene otroka brez varstva.

Morilca še iščejo

Ljubljana, 12. decembra.

Zverinski roparski umor Marie Juvančičeve še vedno ni pojasnjen. Morilec se je zamenjal spretno izmuznil. Oblastva sklepa po zločinu, ki so se zadnja leta izvršili, da gre za enega in istega roparskega morilca, ki izbira svoje žrtve, stanujoče v samotni. Gotovo pa morilec ne bo ušel pravici, saj je iz kriminalne prakse znano, da zadostuje časih prav neznamenitodelek, ki povzroči odkritje celega niza zločinov in se slednjič tudi zločinca znajde pred sodniki. V tem primeru so bile izvršene tudi aretacije popolnoma nedolžnih ljudi, da celo najhujših sorodnikov Marie Juvančičeve. Ker se je dognala popolna nedolžnost pokojnične sestre Terezije H. iz Šiške, njenega brata Franceta K. iz Rajhenburga in še drugih, so bili ti zdaj vsi izpuščeni na svobodo. Zdaj sta brat in sestra umorjenke razpisala nagrado 5000 Din za izsleditev zverinskega zločinca.

ZVOČNI KINO »DVOB«

Telefon 2730

Samo še danes ob 4. uri (večerne predstave odpadejo valed koncerta) Senzacija nad senzacijo:

„NA KRVAVI MEJI“

1001 vratolomija iz Divjega zapada Najnižje cene Din 2.-, 4.-, 6.- in 8.-

Domače vesti

* **Božične počitnice.** Prosvetni minister je odredil, da bodo trajale božične počitnice na vseh srednjih in osnovnih šolah od 23. decembra do včetega 9. januarja 1934.

* **Jubilej zaslužnega šolnika.** Včeraj je slavil splošno priljubljen šolski nadzornik Ivan Koropec 60 letnico starosti v svojem rojstnem kraju v Studencah, kjer živi pri sestri na dopustu ter čaka na upokojitev. Stanovski tovariši in mnogoštevilni prijatelji mu čestitajo ter želijo še mnogo srečnih let.

* **Važni sklepi vodstva Jadranske straže.** Na seji glavnega odbora Jadranske straže, ki je bila v nedeljo zaključena v Splitu, so bili sprejeti ne samo za organizacijo JS temveč tudi za razvoj našega turizma važni sklepi. Koliko koristi ima naše Primorje od počitniških kolonij in ekskurzij JS, je razvidno že iz dosedanjih statističnih podatkov, glavni odbor pa je tudi sklenil, da bodo vsi obilni odbori JS čimprej zgradili svoje počitniške domove ob morju. Po iniciativi JS bo sklicana tudi velika jadranska konferenca, pri kateri bodo sodelovali zastopniki gospodarskih in kulturnih organizacij ter prosvetnih in znanstvenih ustanov. Propagandni dan JS bo v bodoče 31. oktober vsako leto.

* **Cankarjev večer s predavanjem o Iv. Cankarju in recitacijami iz njegovih del.** Priredil ob 15letnici umetniške smrti beograjskega kulturno-prosvetnega društva »Cankar« v soboto 16. t. m. ob 8. zvečer v društvenih prostorih, Zrinjskega ul. 16. Vabljeni vsi člani in prijatelji društva.

Algocratine
deluje naglo pri vseh vrstah bolečin: migreni, nevralgiji, živčnih bolečinah in menstrualnih težavah. Dobiva se v vseh lekarnah.
Izdeluje: E. LANCOSME, PARIZ
Reg. pod št. 19.576 od 30. okt. 1933.

* **Poroka.** Te dni se je poročil gosp. Herbert Woschnagg z gđ. Malvino Eggersdorferjevo. Ženin je šef tovarne usnja v Šoštanj, nevesta hči inženjerja kemije, po poroki ravnaletja rafinerije, pristojna v Zagreb.

* **Propagandne razglednice.** Klub jugoslov. venskih akademikov iz Trsta, Gorice in letre v Ljubljani (Selenburgova ulica 7-I) je izdal v lastni založbi serijo štirih propagandnih razglednic. Umetniška izdelava razglednic je bila poverjena priznanemu našem umetniku-slikarju prof. S. Santlu, ki je svojo nalogo izvršil odlično. Razglednice imajo napise: Zaslužena domovina, Osveta, Beg od doma in Slovo od Gorice. Razglednice vzbujajo povsod veliko pozornost. Saj so je tudi vredne, ker tako lepih motivov in pestrih barv iz naših zaslužnih krajev ne dobimo na nobenih takozvanih trobarvnih razglednicah. Razglednice so zelo primerne za božična in novoletna voščila in sploh za dopisovanje. To je prvi tak polizkus, ki so si ga vzeli na rane na ponovne želje go naše zemlje čutečega občinstva naših agilnih primorskih akademikov in ki se jim je odlično posrečilo. Vsakodnevna nova naročila iz vse države in celo iz tujine dokazujejo, kako veliko zanimanje vlada za razglednice. Razprodaja se vrši v Ljubljani po vseh večjih trafikah in tudi v papirnicah Bonač, Tičar in Stilič. Občinstvo naj kmalu pokupi te redke in lepe razglednice, ki se prodajajo po 1 Din.

* **Omladinska akcija.** Jugoslovenska napredna intelektualna omladina je začela v Zagrebu izdajati svoj novi list »Omladinska akcija«. List je po uredništvu in upravi v akademskih rokav, njegov namen pa je zbirati okrog sebe jugoslovensko omladino in boriti se za njene interese. Sotrudniki ima tudi v drugih državah, v Bolgariji pa svojo posebno redakcijo. Prinaša tudi članke v slovensčini. List izhaja dvakrat mesečno, letna naročnina je 30 Din. Amruševa 1. Ker edino od naročnikov zavisi njegov obstanek, list vsakomur priporočamo.

Danes poje
Jan Kiepara
PESEM ZATE
v
Zvočnem kinu Ideal
Predstave danes ob 4., 7. in 9.45 uri zvečer
Nov »Paramontov« zvočni tednik

KULTURNI PREGLED

Dalmacija v luči jezikovnih raziskavanj

(Ob knjigi: »Naša pomorska i ribarska terminologija na Jadranu.« Spisal P. Skok, vsuč. prof. v Zagrebu. Izdala Pomorska biblioteka Jadranske straže.)

Ta interesantna monografija je bila objavljena v »Jadranski Straži« od decembra 1932 do marca 1933. Namen ji je, na podlagi filoloških študij dokazati, da so bili dalmatinski Hrvatje že davno naseljeni ob Jadranu. Ker o predmetu nimamo dovoljnih listin in zgodovinskih poročil, ostane glavno točko sredstvo jezikoslovja. Odlični romanist dr. Peter Skok nam na 171 straneh dokazuje, da so naši pomorski nazivi v Dalmaciji daleč v davnino, še v predzgodovinski dobi, da je mnogo izrazov iz dobe, ko so Grki vladali po Sredozemskem morju, da so za Grki prihajali in hrvaščini izrazi naravnost iz dalmatinske romanščine, da je ta doba segala do X. stoletja po Kr. ter se kaže vpliv benečanskega dialekta šle od te dobe naprej, ki je Benečanska republika zasedla glavna mesta Dalmacije.

Slovanski urbanizem ni bil nikdar samородen. Ako so se Hrvatje že zgodaj jeli pediti s plovbo, so morali dobiti pomorske nazive od Romanov, ki so v manjših skupinah bili v sožitju s Slovenci ob morški obali. Dalmatinski Romani pa so bili svoji besedni zaklad črpati od Sredozemskega morja. Stari romanski jezik Dalmacije je poseben romanski jezik, kakor današnji italijanski, francoski in španjolski. Ta stari romanski

* **Slivestrov sejem** v Zagorju se zaradi nedelje ne bo vršil 31. t. m. marveč dan poje, v soboto 30. decembra.

* **Ubežni trgovski zastopnik Orlik**, ki je v Zagrebu poveljeval češkimi tekstilnim tovarnam okrog 4 milijone dinarjev, je imel dva potna lista — češkoslovskega in jugoslovskega — ter mu tako res ni bilo težko, izginiti iz Zagreba. Baje jo je mahnil na Poljsko, ker se je že prej večkrat sestajal z nekimi šidovskimi trgovci iz Poljske. Sedaj domnevajo, da so bili ti sestanki priprave za beg, prebrisani Orlik pa je znal prepričati vse znanke in trgovske tovariše, da se briga za šidovske organizacije in kolonije v Palestini. S tvrdkami, ki so ga zalagale s blagom, že preko leto dni ni ničesar obračunaval.

* **Niški Kúrten pred sodniki.** Okrožno sodišče v Nišu je za 15. t. m. razpisalo razpravo proti Bogdanu Vidanoviću, ki je po strašnem svojem zločinskem vrstniku iz Nemčije dobil ime »Niški Kúrten«. Zasedli so ga po sadiščnem umoru mlade gospodinjke pomočnice Agate Filezeve iz Prekmurja. Istega dne, ko so našli truplo nesrečne Agate, so na nasprotnem bregu reke Nišave odkrili še razpadajočo truplo druge njegove žrtve — 14 letne Ljubanke Kriščićeve iz Niša, potem pa je preiskava o prejšnjih, še skoraj pozabljenih zločinih razkrila, da ima strašni zločinec na vesti pet umorov mladih žena. Njegova žrtve je bila tudi delavka Sana Nikolićeva, o kateri so doslej mislili, da jo je umoril tovarniški ravnatelj Tešner, ki pa je bil pred sodiščem zaradi pomanjkanja dokazov oproščen. Niški Kúrten je pod pezo dokazov priznal, da je umoril Ljubinko in Agato, ostale tri svoje žrtve pa tajl in nekaj časa je skušal simulirati tudi blaznost.

* **Obtežile obleke barva** v različnih barvah in pisira tovarna JOS. REICH.

Iz Ljubljane

* **Predsednik osrednjega odbora Narodne odbrane** Ilija Z. Trifunović, ki se udeležil v dnevi od 15. do 17. t. m. slovesnosti Narodne Odbrane v Ljubljani, se pripelje v petek 15. t. m. ob 20.32 iz Beograda. Članstvo Narodne Odbrane ga sprejme s častno četo borcev viteške sekcije Pozivamo, da se sprejema udeležil vse nacionalno občinstvo Ljubljane ter s tem dokazuje svoje velike simpatije vrhovnemu vodji organizacije Narodne Odbrane. V soboto dopoldne opravi predsednik Trifunović svoje uradne obiske. Zvečer ob 20. pa bo prisostvoval v Kazim. slavnostni akademiji, kjer bo imel pozdravni govor v počastitev rojstnega dne Nj. Vel. kralja. V nedeljo 17. t. m. bo ob 11. predsedoval slavnostnemu občnemu zboru NO, ki bo v sejni dvorani mestnega magistrata. Ob 12.30 bo govoril v ljubljanskem radiu. Za akademijo se dobe vstopnice v »Zvezni knjigarni, Selenburgova ulica 7, nakar opazujemo cenjene obiskovalce, da si jih pravočasno oskrbe. Za slavnostni občni zbor ni vstopnice. Obilnostni odbor NO.

* **Srednješolska mladina** bo tudi letos na slovesen način proslavila rojstni dan Nj. Vel. kralja, obenem s tem tudi 15 letnico obstoja Jugoslavije. V ta namen bo priredil SJSU »Preporode« v soboto 16. t. m. v Trgovskem domu svojo tradicionalno slavnostno akademijo pod pokroviteljstvom g. direktorja Juga in častnega damskega komiteja. Dijaštvo v tej organizaciji je ob vsaki priliki jasno pokazalo, da pravilno pojmuje stremeljenja našega vladarja. Sporedni akademije je povsem koncerten ter bodo posamezne točke izvajali sami mladi umetniki, ki so na svojih dosedanjih nastopih dosegli res lepe uspehe. Po sponozu boples. Ker za prireditve ne bodo razpoložna posebna vabila, prosim cenjeno občinstvo, naj ne preze naših vabil v časopisju ter akademijo polnoštevilno posesti.

* **Vokalni pevski koncert** v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja. V soboto se bo vršil v veliki dvorani hotela Union vokalni pevski koncert ljubljanskih zborov, katerega priredi pevsko društvo »Slevec«. Koncert bo zanimiva revija naših moških in mešanih zborov, ki dosežajo od leta do leta višje uspehe in so od leta do leta tudi na višji umetniški stopnji. Danes je opozarjamo, da so vstopnice v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice po cenah od 40 Din navzdol.

* **V bolgarske goré** povede prijatelje planin in narave v četrtek ob 20. g. dr. Brilej s pomočjo akloptičnih slik. Ravno v teh dneh se na najbolj viden in jasn način kaže prijateljsko razmerje med Jugoslavijo in Bolgarijo. Čim bolj bomo spoznali bolgarski narod, njegovo zemljo, lepote bolgarskih gor, tembolj globoko, tem prisrečnejša bo prijateljska zveza med nami in Bolgari. Pravilno pojmuje svojo nacionalno nalogo naše SPD, da je dala na program ravno v teh dneh predavanje o bolgarskih gorah. Rila je najvišje balkansko pogorje, ki ima okrog 20 nad 2700 m visokih vrhov, med temi dosega Musala, najvišji vrh na Balkanu, višino 2925 m. Ni čuda, da je ta vrh pokrit z mogočnimi snežišči in da se

Vredno je

vsakomur preživeti življenje, polno uspehov. Toda more li kdo uživati to srečo, ako ni zdrav? Skrbite torej v prvi vrsti za svoje zdravje, jemljite dan za dnem Ovomaltine, ker ona vam bo dala največ moči.

Ovomaltine je dala že tisočim ljudem, kar so leta pogrešali, okoristite se tudi vi z njenimi nedosegljivimi svojstvi.

OVOMALTINE

SE PRODAJA POVSOD.

bleste v njegovem naročju številna jezera preostanki ledenikov, iz katerih izvirajo bistre reke. Predavanje bo v dvorani Delavske zbornice. Vstopnice se dobe v predprodaji v pisarni SPD in eno uro pred predavanjem v Delavski zbornici. Sedeli so po 6, stojšča po 3 Din.

* **Kemični seminar.** Za leto 1933-34 so v kemičnem seminarju prijavljena naslednja predavanja: dr. Hans Ender »O kemiji lakov«, dr. inž. Janko Kavčič »Problemi konstitucije portlandskega cementa«, dr. inž. dr. med. Ladislav Klinc »O vitamini«, Univ. prof. inž. Aleksej Kopylov »Uporaba monotermične teorije strojev za različne vrste pogonskih strojev«, Univ. prof. dr. inž. Alojzij Král »Visokotlačno železo«, inž. Djordje Mandarino »Bojni plin«, Univ. prof. dr. Marius Rebeck »Parahlor«, Docent dr. inž. Dimitrij Sahazarov »O orebitni parageneti med vodo in nafto«. Prvo predavanje se bo vršilo v petek 15. t. m. od 18. do 19. ure v kemični predavalnici realke, Vegova ulica 4; dr. inž. J. Kavčič, »Problem konstitucije portlandskega cementa.« Vsakomur pristopno.

900.000 Agfa Box fotokamer

so razdelili leta 1932 v Nemčiji. To je jamstvo! Zahtevajte razpis krizanke, da dobite tudi Vi to kamero v

Drogeriji Gregorič

dr. z o. z.
LJUBLJANA, Prešernova ulica 5.

* **II. komorni večer.** Danes koncertira v dvorani kina Dvor Zagrebški kvartet, znan po odličnih nastopih doma in v tujini. Ni to le prvi kvartet v naši državi, temveč eden prvih med današnjimi kvarteti sploh. To komorno družino sestavljajo: Lad. Miranov, Milan Graf, Dragutin Arany in Umberto Fabbri. Izbrali so si letos naslednji spored: Mane Jarnovč (1845.—1896.), III. kvartet, Jakov Gotovac kvartet op. 16, Beethoven op. 18, št. 5 in Suk, kvartet op. 11. Vabimo ljubitelje intimitne glasbe, da naj ne zamude prilike. Silisti koncert ter izredno popolne komorne note. Vstopnice prodaja Matična knjigarna. Stojšča 4 Din, sedeli od 5 Din do 15 Din.

* **Koncert božičnih pesmi** se bo vršil v ponedeljek 18. decembra ob 20. v frančiškanski cerkvi.

Pri zgaji in prebavnih težavah samo Schumannova prebavna sol. Dobiva se v lekarnah in drogerijah. 12025

Samo še danes nepreklicno zadnjikrat!!

Hitte, da ne zamudite!
Smeh in zopet smeh!

ANNY ONDRA
(ženski Charlie Chaplin)

v sijajni muzikalni veselotigr
Gdč.

Hoffmannove
pripovedke

Danes ob 4., 7.45 in 9.45 zvečer.

Elitni kino Matica
Telefon 2124

Posamezne sledove kaže dalmatinska slovaščina tudi izraza časa, ko so vladali Arabci po Sredozemskem morju. Tudi to dokazujejo ozke stike dalmatinskih Slovencev s Sredozemskim morjem in ne s severno stranjo Jadrana.

Skok poudarja, da so naši učenjaki doslej preveč obratili svojo pozornost na državno-pravne teorije in plemensko-šovinistične cilje, zamemarjali so pa kulturno zgodovino, tako posebno za Dalmacijo. Jezik je stalni in nerazdružljivi spremljevalec kulturnega razvoja vsakega naroda.

Jadran ni za Jugoslavijo samo ekonomski problem, vseka ideologija, vsaka kultura se snuje na ekonomski podlagi. To je eden izmed aksiomov moderne razumevanja zgodovine. Ako upoštevamo vse kulturne podatke Dalmacije, pridemo do prepričanja, da je benečanska kultura vplivala na dalmatinske Slovence šele zadnjih 500 let. Benečanska kultura pa ni bila nikdar med dalmatinskimi Slovenci stvarila. Vse jezikovni zaklad, ki je prišel v ribarski in pomorski govor Dalmatincev, ni toliko rezultat etnične simbioze, kakor import in plod politične nasilja. Italijani torej nimajo nikake pravice govoriti o 2000letni kontinuiteti italijanizma v Dalmaciji.

Knjigo prav toplo priporočamo vsem onim, ki se zanimajo za slovensko davnino. H. T.

Edvard Munch, sloveči norveški slikar in grafik, je doživel 12. decembra 70 let. Njegovega jubileja se v teh dneh spominja vsa kulturna Evropa. Munch je bil zbenec kipa Middlethuna v Oslu in slikarja Christi

* **Češki skladatelj Jos. Suk**, ki slavi pravkar svoj 60 letni jubilej, je s svojim godalnim kvartetom op. 11 na sporedu II. komornega večera »Sloga«; to pot izjaja skrbno izbran spored Zagrebški kvartet Poieg Suka izvaja še Jarnoviča, Gotovca in Beethovna. O mojstrstvu Zakrebskega kvarteta pišejo ob vseh koncertu navdušeno vsi glasbeni ocenjevalci. Znan in bur no sprejet je bil na vseh svojih inozemskih koncertnih potovanjih. Naj Ljubljana ne preze tega komornega večera, saj mladost Miranova, Grafa, Aranya in Fabbri nima prilike večkrat slišati. Vstopnice prodaja Matična knjigarna in trafika Pugelj, Miklošičeva cesta.

* **Francoski institut.** V petek 15. tega meseca bo predaval v društvenih prostorih v Narodnem domu g. prof. Lacroix, in sicer o francoskih časopisih. Začetek zanimivega predavanja bo ob 21. Vabljeni.

* **Važen sestanek vseh ljubljanskih krajevskih odborov Narodne odbrane** sklicuje oblastni odbor NO za 14. t. m. ob 18.15 v restavraciji glavnega kolodvora. Udeležba za obornike obvezna.

* **Zupančičeva »Duma«** bo recitirana v esperantskem prevodu na akademiji v soboto 16. t. m. v dvorani Delavske zbornice. Čuli boste naše narodne pesmi v esperantskem prevodu, člani esperantskega kluba bodo igrali odlomke »Hlapca Jerneja« v mednarodnem jeziku. Neesperantisti, pridite pogledat, esperantisti, uživali boste. Vstopnina 5 Din. — Klub esperantistov v Ljubljani.

Pri nagnjenju k maščobi, protinu, sladkosti izboljšuje naravna »Franz Josefova« grenčica delovanje žlečnice in črevesja in trajno pospeši prebavo.

* **V popravku g. univ. prof. dr. Billmova (Jutro, št. 289)** je pomotoma nastopeno »zadnji«, namesto »redni« profesor za narodno gospodarstvo na univerzi sv. Vladimira v Kijevu.

* **Pred maturo**, film ZKD ob globoko znanih cenah 3 in 5 Din. ZKD bo predvajal od petka dalje veliki češki zvočni film »Pred maturo«, na kar vse ljubitelje filma že danes opozarjamo. Film nam kaže dijaško življenje, dobro karakterizira šolo, profesorje in dijaško življenje iz filma se bodo lahko vsi česa naučili, ki jim ni le za kratko zabavo in ki gledajo na življenje nekoliko bolj z zanimanjem. Posebno bo seveda zanimaj dijak in profesorje. Film prikazuje tudi nekaj krasnih slik Prage in iz narave. Posebno je treba naglasiti, da je film v zvočnem pogledu zelo dober. Izgovorjava je čista in zelo razumljiva. Igralci so pravi umetniki, kar pomeni za češki film še tem več, ker so delujejo v njem sami Čehi. Vse to usposablja film, da bo lahko dosegel pri predstavi ZKD popoln uspeh.

* **Smeh in grohot** vzbuja Any Ondra v svojem velikem filmu »Pripraveke gđ Hoffmann«. Any je edinstvena v komiki in domislicah. Dosedaj je še nobena ni nad. kraila. Komur je do smeha in lepe zabave, naj ne pozabi ogledati si ta film danes v Siltmnu kinu Matic.

* **H. E. Groh** je eden izmed onih velikih pevcev, ki osvajajo svet. Njegov glas je svež, mladosten in predvsem dobro izšolan. Uspehi, ki jih je po tolikih padcih želi, so tako veliki, da bi mu svidali marsikateri svetovni tenor.

* **Še vedno jo pogrešajo.** Jutro je že pred dvema tednoma objavilo notico, da je neznan kam odšla od doma 51 letna soproga upokojenega direktorja ga. Minka Golobova, prof. Hafner, stanujoča na Resjevi cesti. Imenovana se je jutraj odpravila na trg in je vzele s seboj tudi pleteno torbico. Vrnila se ni več in je ostal raman ves trud iskalci jo. Ker je bila imenovana gospa živčno zelo bolna, ni izključeno, da se ji je res pripetila kaka nesreča ali pa da je v duševni zmedenosti izvršila obupno dejanje.

* **Strelska družina obveša članstvo** in prijatelje strelskega športa, da se bo sobno streljanje pri »Levu« v bodoče vršilo vsak četrtek od 20. naprej. Streljanje 28. t. m. (v četrtek po božiču) odpade. Vabimo strelce, da se v čim večjem številu udeležijo strelskih vaj.

* **Sadarska podružnica** na Viču priredi jutri 14. t. m. ob 19. v šolski risalnici prvo letošnje predavanje. Predava g. Humeč. Člani in prijatelji društva vjudno vabljeni.

* **Splošno žensko društvo** priredi danes, v sredo ob pol 17. javen sestanek v svojih društvenih prostorih Rimska cesta št. 9. Na sestanku predava gđ. Vera Dostalova o življenju in delovanju žene, ki je poleg Fani Hausmanove prva pisateljica in pesnikinja v slovensčini. Ob stoletnici rojstva Josipine Turnograjske, je naslov predavanja, ki naj bi se za druževnice in prijateljice društva množestveno udeležile.

* **Prosvetno-družabni večer »Krk«** se bo vršil v petek 15. t. m. pri Mikliču. Predaval bo znani gospodarski pisatelj Otmir Pehani o »Proti anarhiji v gospodarstvu«. Ker je ta večer zadnji v tem letu in ker gre za otvoritveno predavanje iz novega cikla, pričakujmo »Krk«, zopet številni obisk. Brez vstopnine!

Poppaea puder

o katerem te dni v Ljubljani povsod govore, stane velika škaticica le Din 12

Vsaka 10. škaticica zadene nagrado! Dobi se le v DROGERIJI HERMES, Miklošičeva 30

Oglejte si izložbo!

13127

* **V društvu »Soča«** bo v soboto 16. tega meseca govoril v dvorani pri Levu ob pol 9. zvečer naš znani, odlični strokovnjak na gospodarskem in finančnem poprišču univ. prof. dr. Aleksander Bili-mović o gospodarskih konjunkturah. K temu za sedanjí čas zelo primernemu in aktualnemu predavanju so vabljeni ne le člani, pač pa tudi vsi prijatelji društva. Po predavanju se bo vršila proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja s primernim govorom, deklamacijo in petjem. Vstop vsem prost.

* **Darila.** Podporno društvo za učenje drž. učiteljske šole v Ljubljani je prejelo od stalnega omizja v gostilni »Pri Bončarju« 600 Din kot zbirko namesto cvetja na krsto blagopokojnega prof. Mlakarja Ljudevita ter se mu za ta velikodušni dar iskreno zahvaluje. — Namesto cvetja na grob g. Franice Dolžanove je daroval trgovec g. Janko Studica 70 Din za mestne reveže.

* **Ciril Metodove razglednice za božič** in novo leto se naročajo v CM pisarni. Beethovnova ulica 2. Kupujte te razglednice! Kupujte domače blago!

* **JNAD Jadrani priredi jutri v dvorani Trgovskega doma plesno vajo s čajanko.** Kdor se želi prijetno zabavati naj ne zamudi prilike. Obiskovalci pripelje vse svoje prijatelje. Posebna vabila se ne pošiljajo. Izval bo priznani »Ronny« jaz. Začetek točno ob 20. uri.

Iz Celja

* **Na Ljudskem veseličišču** je predaval v ponedeljek zvečer univ. prof. dr. A. Billmova o problemih načrtnega gospodarstva. To gospodarstvo, ki ga uveljavlja lahko država ali pa korporacije, združuje in podrejuje vsa gospodarska dejstva v državi enotnemu smotru. Predavatelj je navajal dobre in slabe posledice takega gospodarstva, ki izvršajo iz omejitve svobodnega gospodarskega uveljavljanja posameznika in s tem tudi svobodnega gospodarskega izkoriščanja. Težnja po teh omejitvah se pojavlja zlasti v času neugodnih gospodarskih konjunktur. Predavatelj je naglašal, da more načrtno gospodarstvo biti koristno le, ako je dualistično, to je, da podreja gospodarsko življenje v državi skupnemu smotru, a pri tem ne ukinja vseh možnosti njegove svobode. Na primer: iz sovjetske Rusije in Združenih držav ameriških je pokazal, da mora to gospodarstvo imeti svojo mejo na sredini med obema principoma, da ne ustvarja ilegalnega gospodarstva, ki ruši uspehe načrtnega gospodarstva.

* **Božična obdaritev vrnih šolarjev** in otrok poplavljenec. Kraljeva zaščita deca in mladine je sklenila na svoji seji, da razdeli znesek 8000 Din štirim celjskim narodnim šolam za prireditve božične najrevnejšim šolarjem. Na tej seji je predsednik g. Joško Bizjak prisrčno čestital trgovcu g. Josipu Jagodiču, dolgoletnemu odborniku in dobrotniku zaščite, ki srebrni porok. Gosp. Jagodič je poklonil zaščiti 100 Din. Kraljevi odbor RK je sklenil na zadnji seji, da bo priredil v četrtek 21. t. m. ob 16. v mali dvorani Celjskega doma poplavljenec in drugim šolnikom razna živila, da tudi njim pripravi vsaj malo božičnega zadovoljstva.

* **Število brezposelnih narašča dalje.** Pri ekspozituri javne borze dela v Celju so se od 1. do 10. t. m. na novo prijavili 104 brezposelni in tako je 10. t. m. ostalo v evidenci 821 brezposelnih napram 734 dne 30. novembra.

ZA SVOJO DRUŽINO SKRBITE,

če gledate na to, da je Jutrova naročnina vedno pravočasno plačana, ker sicer Vaša zavarovalna pogodba za nezgode pri zavarovalnici »Triglav« miruje.

Triglav

in razvoju v teku časa. Milan Skrbinaš je pripravil za »Dramac« daljši uvod v šminkanje. Čigar prvi del obravnava oko in njegovo okolico. O gledališkem odru in sceni od prvih početkov do danes piše Valo Bratina. Nadaljuje se razprava Milana Skrbinske »Odreke vai« za diletanca. F. D. piše o družini Pitoev v Parizu. France Vodnik pa odaja literarni profil Ivana Preclja (ob priletelevju 50-letnici). Nadalje imaš v tem zvezku članek o lutkah in razni beležke iz našega gledališkega življenja. Mod besedilom so številne ilustracije. »Dramac« se razvija v osredni organ vsega našega gledališkega življenja. Slabost tega zvezka pa so številna nadeljevanja. Zeleni je, da bi časopis ostal v objektivnem odnosu do vseh, ki se trudijo za povzdigo našega ljudskega igratelstva in prosvetnega življenja sploh. — »Dramac« urejata Jože Kranjc in Joža Vombervar.

Monografija o Juriju Čulinoviću (Giorgio Schiavone). Uprava »Galerij« umjetnina Primorske banovine v Splitu se je odločila, da bo vsako leto obhodovala po eno popularno izdanje, monografijo odličnih ljuslovov, upodabljenih umetnikov. Prvi pridelek na vrsto mojstri iz starejših dob, ki so manje znani širši javnosti. Za 1. 1933. je objavljena kot redna izdaja monografija »Juraj Čulinović« (Giorgio Schiavone), dalmatinski slikar XV. stoletja. Monografijo je napisal A. Uvočič. Okrmeno natiskana knjiga (tiskarna »Novo Dobro« v Splitu) vsebuje enajst reprodukcij Čulinovićevih slik, njegov portret (1-sorez prof. A. Zuppe) in pet poglavij besedila (na 75 straneh), kjer skuša avtor poletni zaokrožiti sliko Čulinovićevega življenja in dela.

Iz življenja in sveta

Kakšna bo letošnja zima?

Resnično mrzle zime so zelo redke

O ostrih in zgodnjih zimah, kakršna je nastopila letos, smo se v zadnjih letih že prilično odvadili. Zadnje, pravo polarno zimo smo imeli pred petimi leti, odtlej smo uživali le malo zimskih dobrot, saj smo sneg uicali večinoma šele v času, ko bi se morala zima po pravih obrtnih že h koncu. A še ta sneg se je sproti spreminjal v brozgo.

Znanost opazuje že dolgo vse mogoče vremenske pojave in skuša najti zakonitosti, po kateri bi lahko za dalj časa napovedovala vreme. Tako je dognala periodo 35 let, v kateri se klimatske razmere nekega pasu spreminjajo v določeni obliki. Podnebje tega pasu ostaja sicer v velikih razdobjih enako, vmes pa se vrivajo določeni klimatski tipi, ki obsegajo lahko tudi več desetletij. Najočitnejši znak takšnih sprememb so skupine let s toplimi in mrzlimi zimami.

Kakšna bo letošnja zima? Ali se bo nadaljevala tako, kakor se je začela in mo-

rebiti še poostriša? Izkušnja uči, da so resnično mrzle zime zelo redke. Kvečjemu pet do šest jih naštejemo v stoletju. Takšne zime spremljajo običajno ostre predzime, to je mravz v mesecu novembru do sredine decembra. Nekaj takšnega torej, kar doživljamo letos. Po teh znamenjih bi morali soditi, da nas čaka še mesec hudega mraza. V tem nas potrjuje tudi dejstvo, da se ostre zime pri nas posebno rade napravijo, če najdejo ob svojem začetku že sklenjeno, debelo snežno odejo preko velikih evropskih ozemelj. Nočno izžarevanje snega je pri jasnem nebu veliko večje nego izžarevanje tal, zato odjemlje tem neprimerno več toplote in stalno ohlaja spodnje zračne plasti. S čimer dobe maksimalni zračnega pritiska, ki dajejo zimi ostri značaj, tendenco, da vztraja. Po dosedanjih znakih sodeč torej ni dvoma, da bodo božični prazniki belj in da bo zima tudi nadalje mrzla.

Bolnišnica za rastline

V Canberri, avstralski prestolnici, so odprli nenavadno bolnišnico: bolnišnico za zdravljenje rastlin z operacijsko dvorano, z oddelki za notranje in zunanje bolezni, izolacijskimi barakami za njih kužne bolezni itd. Ta bolnišnica naj deželi pristiže velike vsote, ki gredo vsako leto v izgubo zaradi rastlinskih bolezni.

Bolniške sobe so rastlinjaki, ki so varovani proti solncu, kakor proti mrazu. Na nekem oddelku »lečijo« n. pr. rastline, ki bolehalo za »malokrvnostjo«. Ker jim razpadajoče stanice niti pri dnevni svetlobi ne sprejemajo dovolj hrane, jih tudi ponoči obseva z močno električno lučjo. Skozi steklene stene drugega oddelka je mogoče na listih in koreninah zasledovati razvoj infekcij na rastlinah, ki so postavljene v velike steklene cevi. V »anatomskem« oddelku secirajo razne dele rastlin, da ugotovijo, zakaj so n. pr. njih plovci neznačajni in neizdatni. V dietetskem oddelku opazujejo učinek raznih gnojil na rastline. V bakteriološkem oddelku raziskujejo končno rastlinske kuge.

ZAKAJ? — ZATO!

Zakaj tesne rokavice in čevlji niso tako topli kakor širši? — Zato ker je pri tesnih rokavicah in čevljih zračna plast, ki prav za prav ohranja toploto, zelo tanka in torej malo učinkovita, in drugič zato, ker tesne rokavice in čevlji stiskajo pripadajoči telesni ud in zavirajo krvni obtok, ki je najboljši ogrevalnik telesa.

Zakaj nam je v vodni kopeli okrog 17, 18 stopinj hladno, če imamo na počutju na zraku istotolpne toplote tudi nagi čisto udobno? — Zato ker voda bolje prevaja in zato tudi našemu telesu bolje in hitreje odjemlje toploto nego zrak, tako da ima telo na zraku čas, da se prilagodi zračni temperaturi.

Evropa polna beguncev

V Lausanne je bila te dni seja komisariata za nemške begunce. Chamberlain je poročal o stanju današnje begunske preskrbe in je menil, da bi bil položaj za pomoč pred sedmimi ali šestimi leti mnogo ugodnejši kakor je danes. Češkoslovaški delegat je izjavil, da je CSR prenapolnjena z nemškimi izgnanci židovske vere. Senator Berenger je izjavil za Francijo, da je sprejela 30.000 Nemcev ter jih doslej doprla z nad 1 milijonom frankov v gotovini. Berenger je zagovarjal načelo, naj bi se nemški begunci porazdelili tudi na ameriške države. Tudi holandski zastopnik van Drootwijk je poročal, da nudi njegova država zatočišče tisočim in tisočim nemških izgnancev. Na koncu je resimiral poročila vseh referentov lord Cecil, ki je poudaril, da je Evropa prenapolnjena z žrtvami Hitlerjevega režima in da bodo morale v prihodnje nekaj storiti v njihov prid tudi prekomorske države, ki so se v zadnjem času hermetično zaprle za zunanji svet.

Vojne ne bo

Po smrti madame de Thèbes velja za največje proročilo Francije madame Freya, ki je že dala proročanstvo za l. 1934. To leto, je izjavila Freya, se bo začelo z velikim nezaupanjem in potlačeno. Denar bo izgubil na vrednosti. Ljudje bodo v strahu zaradi inflacije. Toda inflacije ne bo in tudi tisti, ki si obetajo od vojne dobička, se bodo obrnili pod nosom. Ker bodo vse vojne grožnje ostale neizpolnjene. Ljudstva se bodo v l. 1934 izženevala. V Nemčiji bo ostal Hitler še dalje na krmilu, toda pri svojem državnem delu bo predvidnejši kakor je bil doslej. Spomladi bo nastopilo izboljšanje. V znanosti se obetajo velika in pomembna odkritja, katerih največje bo učinkovit lek proti raku.

IVERI

Najlepše skrivnosti razkriva zastrto žensko oko.

Zenska, ki noče veljati za izjemo, je izjema.

Humorist mora poznati človeštvo, satirik le samega sebe.

Ljubezni je treba vse odpustiti, ker je slepa.

Tričetrtinski kožuh

Je letos zelo moderen v Parizu

Pod pariškimi mostovi

Veliki mraz, ki ni prizanesel Parizu, je zbral pod njegovimi mostovi ljudi, ki se drugače sestanejo redkokdaj v življenju

Najopasnejša evropska vohunka

je 27-letna Marija Luiza Martinova

Iz Helsinkov poročajo:

Velika vohunka afera z znano skrivnostno vohunko Marijo Luizo, ki so jo pred časom aretirali v Helsinkih, je stopila zadnje čase v nov štadij. Finska državna policija je pravkar objavila uradno poročilo, ki pravi, da se je njenim organom posrečilo prijeti skupino 34 oseb, med katerimi so tudi mnogi pripadniki finske armade. Ta skupina je imela z Marijo Luizo najtesnejše stike.

Marija Luiza se piše s pravim imenom Marije Luize Martin in je zdaj stara 27 let. Vzdrževala je zveze z vsemi evropskimi deželami. Minulo leto je živela nekaj časa v Wancseju pri Berlinu, kjer se je seznanila z angleškim poročnikom Baillie-Stewartom. Ko se je Baillie-Stewart vrnil v domovino, si je vohunka z njim dopisovala. Način korespondence pa je bil tako tajinstven, da ga ni mogla rešiti niti angleška policija z vsemi svojimi šiframi. Baillie-Stewart je bil sicer obsojen, toda

samo na podlagi indicij, ker je sodišče samo sumilo, da je vohunil v prid sovjetske Rusije. Pred sodiščem se je obnašal tako tajinstveno, da mu niso mogli dokazati ničesar.

Marija Luiza, ki je igrala v procesu proti Baillie-Stewartu glavno vlogo, pa je bila ob istem času, ko je stal angleški častnik pred sodiščem, v zvezi tudi z nekim poročnikom finske armade. Ta je organiziral na Finskem velikopotezno vohunsko organizacijo ter je dal postaviti tajen radio oddajnik nekeje v predmestju Helsinkov. Ta oddajnik je bil dan in noč v obratu in je sporočal v Rusijo gradivo iz vseh delov evropskega kontinenta. Marija Luiza in finski poročnik sta bila v stalni zvezi z vodilnimi osebnostmi Rusije. Baje je posredoval vohunstvo tudi ruski vojaški ataše pri finski vladi, zaradi česar se bo najbrže izcimila med Finsko in Rusijo ša diplomatska afera.

Upor na kaznjeniški ladji

Poluradna francoska agencija »Havas« poroča iz Alžira, da je izbruhnil prošli teden med prevozom francoskih kaznjenikov iz Martina de Ré na ladji »La Martinière« upor, ki se je končal z žalostnim rezultatom: 40 zločincev je po upor obležalo na ladji v mlakužah krvi, kjer so izdihnil v borbi na življenje in smrt.

Kaznjeniška ladja »La Martinière«, ki prevaža delinkvente v Guyano, je imela ob prihodu v alžirsko pristanišče na krovu 670 zločincev. V Alžiru so jih hoteli spraviti na ladjo še nekaj, tedaj pa je izbruhnil upor, ki je spravil posadko ladje za nekaj časa v obupno nevaren položaj. Kako hud je moral biti ta, pojasnjuje dejstvo, da so se pazniki za zadušitev upora morali poslužiti skrajnega sredstva, ki je predvideno za takšne primere — krotelja upornikov z vročo paro, ki so jo izpustili iz ladijskih kotlov.

Megla v Angliji

Zadnje dni leži nad Anglijo izredno gosta megla, ki povzroča največje ovire v zračnem prometu. Deset letal, ki so imela pristati na londonskem aerodromu, je moralo zasilno pristati, ker niso mogla zaradi pregoste megle doseči svojega cilja. Z enim teh aeroplanov se je vozil tudi britski poslanik pri pariški vladi lord Tyrell, ki je bil zaradi oviranega prometa zadržan in se ni mogel udeležiti neke važne konference angleške vlade. V okolici Londona sta zaradi goste megle trčila dva električna vlakca. En strojevodja se je ubil. V Manchesteru je zavozil neki avtobus v ograjo in se prevrnil. Šest potnikov je bilo pri tem ranjenih. Zaradi megle morajo v Londonu zadnjih 48 ur nepretrgoma goreti svetilke, kljub temu pa se vrši promet z velikimi ovirami.

Tožba Cotyjeve žene

Yvonne Aleksandrina Lebaron je nedavno vložila tožbo proti svojemu bivšemu možu Josephu M. F. Spoturnu, ki je v Franciji znan pod imenom Francois Coty. Od njega zahteva odškodnino v znesku 5.760.000 dolarjev.

Tožiteljica, odnosno njen pravni zastopnik veli, da se je oženil tvorničar Coty l. 1900. L. 1929 je bil zakon ločen. Do leta 1931 je Coty izplačal svoji ločeni ženi 12 milijonov dolarjev, poleg tega ji je zapisal graščino pri Nici in veliko palačo v Parizu. Lebaronova pa se ni zadovoljila s tem. Zahteva namreč, da ji sodišče prisodi polovico Cotyjevega premoženja, ki ga ceni ona na 34 milijonov dolarjev. Francoska in ameriška javnost zdaj napeto čakata, kako se bo iztekla ta nenavadni odškodninski proces.

Dražba draguljev treh vladarskih hiš

V Parizu bo v kratkem dražba draguljev, ki so bili nekoč last Josephine Beauharnaisove, žene Napoleona Bonaparta. Na isti dražbi se bodo prodajale tudi dragotne zadnjega ruskega carja in Habsburžanov. Med drugim bodo licitirali: ogrlico, sestojčo iz 41 velikih diamantov, dar Josephine Hortenziji ob njeni poroki z Ludovikom Bonapartom; diamantno zapetnico in diamantni d'adem, ki ga je poklonil ruski car Nikolaj II. svoji hčeri Olgji, končno ogrlico iz 57 brilantov, last umorjene avstrijske cesarice Elizabete.

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

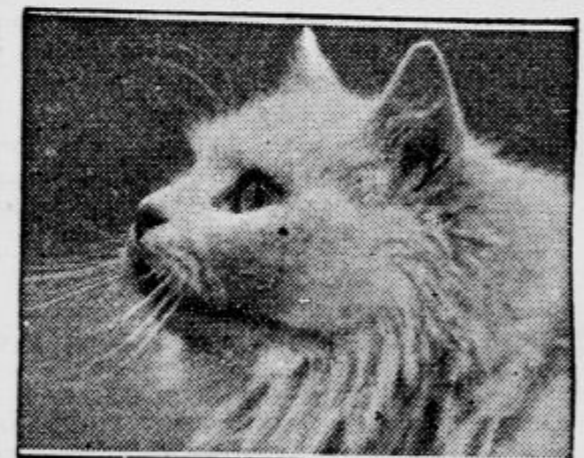
Bunin v Stockholmu

Ivan Bunin je te dni došel v Stockholm, da prejme iz rok švedskega kralja diplomo in ček za Nobelovo nagrado. Na stockholmski postaji ga je sprejela številna kolonija ruskih emigrantov ter mu po starem običaju ponudila soli in kruha.

Bunin se je pripeljal na švedsko v spremstvu mladega francoskega pisatelja Jacquesa Zwiabaka in ruske pisateljice Galine Kuznecove. Ko je stopil na švedska tla, je izjavil, da pomeni Nobelova nagrada priznanje in odlikovanje ne samo njega, ampak vseh ruskih emigrantov. Sovjetska propaganda, je dejal, je prikazovala emigracijo vedno kot brezpomemben kupček izgubljenec, ki niso v stanu ničesar ustvariti. Podelitev letošnje Nobelove nagrade za književnost dokazuje ravno nasprotno. Bunin je na kraju izrazil upanje, da se bo Rusija preporodila kakor pristojna njemu zgodovini in da se bodo emigranti nekega dne srečni vrnili v naročje prave domovine.

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

Najlepša mačka

Je bila nedavno odlikovana na razstavi mačk v Londonu in se kliče Lotus Lucina

ANEKDOTA

Dve igralki sta se za kulisami spoprijeli v hudem besednem dvoboju.

»Takšna oseba, kakršna si ti!« je zavpil ena z žaljivim tonom: »Ne poznaš niti lastne matere!«

»Tiho!« je vzklila druga, »Govori tišje! Lahko bi bilo namreč, da si ti moja mati!«

VSAK DAN ENA

»Hitro zbudimo očeta, pozabil je vzeti uspavalno sredstvo!«

Igra, ki zabava kralja ameriških avtomobilov

Je tombola, pri kateri prebije Henry Ford marškatere uro svojega odmora

Nov lek zoper padavico

Scutellaria latiflora zdravi božjast

Od Karoline do Kanade rase rastlina, ki ji je znanost dala ime scutellaria latiflora. To rastlino uporabljajo domačini že stoletja kot domač pripomoček zoper padavico, a zdaj jo je v tem oziru odkrila tudi medicinska znanost in je pridelala iz nje učinkovito snov, od katere si obeta čudežev.

Zdravilo, ki vsebuje ekstrakt skutelarije, je poleg manjših množin broma in kalcija, so preizkusili v zadnjem času nalašč na najtežjih primerih padavičnikov v dunajski umobolnici Am Steinhof. Uspehi so bili v večini primerov naravnost presenetljivi. Bolniki so prejeli razmeroma majhne množine zdravila — tri kavnice žlice na dan — in pretežna večina ni za časa

zdravljenja dobila nobenih napadov. Samo v četrtini primerov je zdravilo odpovedalo. Žal ima lek še ta nedostatek, da njegovi dobri učinki minejo in se napadi ponovijo nekoliko mesecev po času, ko ga je bolnik prenehal jemati, toda podobne nedostatek imajo tudi druga moderna zdravila, kakor n. pr. inzulin za sladkorno bolezen ali glikokol za sušenje mišic. Skutelarijo so preizkusili tudi na dveh primerih otroške padavice in je pokazala, da bo baš tu najbolj učinkovita. Poskusi se še niso zaključili, obetajo pa že sedaj najboljše učinke. Dobra lastnost novega zdravila je tudi ta, da nima absolutno nobenih stranskih, škodljivih posledic.

Pesimistični učenjak

K razdelitvi letošnjih Nobelovih nagrad je došel v Stockholm med drugimi laureati tudi fizik Schrödinger, ki je izjavil da mu je Nobelova nagrada »dobrodošla posebno glede na gmotne zahteve njegovega dela v bližnji prihodnosti. O svojih atomskih teorijah je dejal laureat, da bodo človeštvu koristile morda kdaj v daljni bodočnosti. Zaenkrat pa si človeštvo ne more z njimi pomagati v lasten prid, kajti tehnika je, kakor uči izkušnje, prinesla ljudem več nesreče kakor sreče.

ČE BEREŠ TO, IZVEŠ...

da izkazujejo lepotilni saloni v Kanadi letos 24 milijonov dolarjev čistega dobička;

da sta dva nemška kmeta iz Offenburga (Baden) valila 1000 km daleč dva sode vina za Hitlerja in bosta zaradi tega sprejeta od nemškega kancelarja v posebni avdienci;

da zahteva lord Trenshard, šef londonske policije, da mora imeti vsak angleški policijski pripravnik poleg druge oblike tudi smoking in srajce za tenis;

da sta pristala Lindbergh in njegova žena v Pari na brazilskem ozemlju;

da živi potomec slavnega skladatelja J. S. Bacha v Ameriki, kjer se je do zadnjega preživljal kot biljeter v nekem kinu, ko pa so izvedli za njegov rodovnik, so ga povabili v službi in ga poverili v izmenjevanjem trakov za valje pri mehaničnih orglah;

da je sklenilo ameriško vojno ministstvo kupovati za svojo armado samo domače produkte;

da je umrl v Londonu čudodelni zdravnik kirurg Ernest William Blake, ki je v svoji 40 letni praksi ozdravil nad 900.000 črb;

da je uničila turška orožniška četa v Diabekirju pri Carigradu 14 banditov broječo točno zločincev, med njimi tudi eno žensko. Tolpa je ustrela vso okolico in je v bitki z nasledovalci ubila 5 orožnikov;

da se je v Reggio di Calabria porušil stolp neke cerkve in ubil šest oseb;

da so Josephino Baker, »črna Venera« izžvižgali pri njenem nastopnem gostovanju v Helsinkih na Finskem;

da je De Valera odredil aretacijo voditelja irskih fašistov, generala O'Duffyja, ki je nato pobegnil v Ulster;

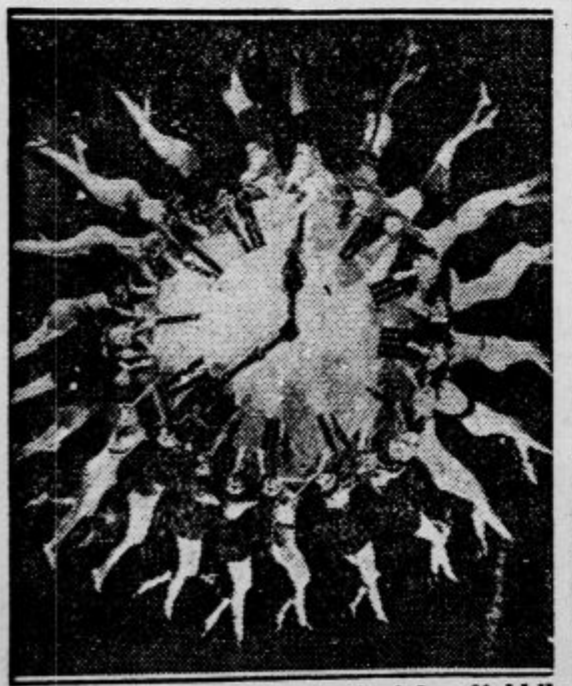
da bodo avstrijske zvezne železnice naslednje izplačevale plače in pokojnine v treh mesečnih obrokih;

da je imela protihabsburška liga na Madžarskem te dni v Budimpešti zborovanje in je poslala Otonu Habsburgu brzojav, v katerem ga poziva, naj miruje in ne rovari nikjer, niti na Tirolskem, kjer se skuša z dopisi prikupiti knetom.

Najdba Scottovega rokopisa

V arhivu zgodovinskega muzeja v Moskvi so našli rokopis Walterja Scotta z naslovom »Talisman«. Rokopis je kupil leta 1868, na neki dražbi v Londonu tedaj ruski poslanik grof Orlov-Davidov za tisoč funtov. Svet ga je odtlej smatral za izgubljenega.

Ta ura je v Ameriki naznanila konec prohibicije

Bila je sestavljena iz živih teles ljubkih girlov

Znižane cene „Jutrovim“ romanom ZA BOŽIČ

Opozarjamo na ugodnosti, ki jih dodajamo že itak smešno nizkim cenam: Kdor bo naročil za 50 Din knjig po znižanih cenah, bo prejel eno knjigo za 15 D zastonj. Kdor bo naročil knjig za 75 Din, bo prejel eno knjigo za 20 Din brezplačno, kdor pa bo naročil knjig za 100 Din, pa bo prejel eno knjigo za 25 Din brezplačno. V naročilnici navedite knjigo, ki naj Vam jo brezplačno pošljemo. Opozarjamo, da so vse knjige broširane. Kdor želi prejeti vezane knjige, mora plačati za vsako knjigo 8 Din več.

1. Jean de la Hire: Lucifer, fantastični roman v šestih delih. 1924. 273 str. Broš. Din 15.—. 2. Maurice Leblanc: Tigrovi zobje. Iz francoščine prevel F. J-o. 1924. 217 str. Broš. Din 15.—. 3. Veridicus: Pater Kajetan. Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih. 1924. 187 str. Broš. Din 15.—. 4. Aleksander Dumas: Zvestoba do groba. (La Dame de Monsoreau.) Roman. 1925. 419 str. Broš. Din 15.—. 5. James Oliver Curwood: Onkraj pragozda. Roman. 1925. 129 str. Broš. Din 10.—. 6. Gustave le Rouge: Misterija. Roman. 1925. 177 str. Broš. Din 15.—. 7. Oskar Hubicki: Roman zadnjega cesarja Habsburžana 1926. 320 str. Broš. Din 15.—. 8. Jack London: Roman treh src. 1926. 433 str. Broš. Din 15.—.	9. Oevre Richter Frich: Rdeča megla. Roman. 1926. 108 str. Broš. Din 15.—. 10. Rene la Bruyere: Hektorjev meč. Roman. 1926. 80 str. Broš. Din 10.—. 11. Zevacco: Papežinja Favsta. Roman. 1927. 194 str. Broš. Din 20.—. 12. Z. O. Curwood: Lov za ženo. Roman. 1927. 194 str. Broš. Din 15.—. 13. E. G. Seliger - Brat: Ugrabljeni milijoni. Roman ameriškega Jugoslovana. 1927. 291 str. Broš. Din 20.—. 14. Phillips Oppenheim: Milijonar brez denarja. Roman. 1927. 92 str. Broš. Din 10.—. 15. Zane Grey: Železna cesta. Roman. 1929. 219 str. Broš. Din 20.—. 16. Stanley Weyman: Rdeča kokarda. Roman iz velike revolucije. 1928. 233 str. Broš. Din 20.—.	17. Sinclair - Gluck: Zlati panter. Roman. 1928. Broš. Din 15.—. 18. Michel Zevacco: V krempljih inkvizicije. Zgodovinski roman. 1929. 462 str. Broš. Din 30.—. 19. Marcel Priollet: Seržant Diavolo. Roman. 1929. 344 str. Broš. Din 25.—. 20. Emerson Hough: Možje. Roman. 1930. 210 str. Broš. Din 25.—. 21. Donald Keyhoe: Gusar v oblakih. Letalski roman. 1930. 130 str. Broš. Din 20.—. 22. Artur Bernede: Belfegor. Pustolovski roman. 1930. Broš. Din 20.—. 23. Staroslav: Gostilne v stari Ljubljani. Broš. Din 10.—. 24. Melik: Do Bitolja in Ohrida. Broš. Din 10.—. 25. France Podlipnik: Jelarjevi čuvaji. Broš. Din 16.—. 26. Burroughs: Tarzan. I. del. Din 20.—. 27. Burroughs: Tarzan. II. del. Din 20.—.

Vse ugodnosti o brezplačnih knjigah ostanejo v veljavi do 31. decembra. Hitite z naročili. Naročilnice izrežite iz nedeljskega „Jutra“ (19. nov.)

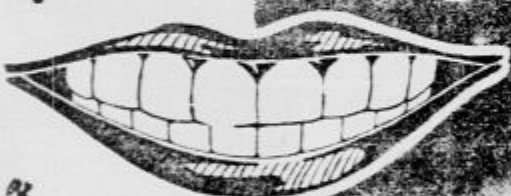
Zanemarjeni zobje.

Po kratki uporabi.

Po stalni uporabi.

Zato vedno samo

DIANA

pasto za zobe

2 STOLETJI
IZKUSTEV

IBBS

2 STOLETJI
IZKUSTEV

izpričuje vodilno vlogo GIBBSA na področju sredstev za britje.

GIBBS je prvi prinesel milo za britje, ki se že več ko 200 let uporablja po vsem svetu.

Ali je treba še boljše priporočila za visoko kvaliteto GIBBS-VE kreme za britje?

SUPER 34

Standard

RADIO

1. Absolutna zanesljivost pogona.
2. Lahko rokovanje z enim gumbom.
3. Z velikimi črkami vpisane postaje na razsvetljeni skali.
4. Maksimalna selektivnost od 8 KC.
5. Dober sprejem Rima za časa delovanja beograjske postaje.
6. 7 vdelanih krogov.
7. Maksimalna občutljivost.
8. Točna reprodukcija zlati globokih tonov.
9. Premenišljiva barva glasov.
10. Premenišljiva jakost reprodukcije.
11. Sprejem srednjih in dolgih valov.
12. Sprejem kratkih valov z osebnim adapterjem.
13. Možnost premene Rejectostat antene.
14. Elektrodinamični zvočnik.
15. Popolna varnost pred udarcem toka.
16. Okusna izdelava.
17. Priključek na tok razsvetljave katerekoli napetosti.

ZASTOPSTVO

RADIO, r. z. z o. z. v LJUBLJANI

Telefon št. 3190

MIKLOŠICEVA CESTA 7

Telefon št. 3190

ZAHVALA

Za številne izraze iskrenega sočutja ob pretragični izgubi ljubljene sestre, tete, gospe

JUVANČIČ MARIJE

POSESTNICE NA VIDMU-KRAKEM

izrekamo tem potom vsem, kateri so na kakršnikoli način pripomogli k zelo lepi njeni zadnji poti iskreno zahvalo.

Ljubljana-Rajhenburg-Berlin, dne 12. decembra 1933.

13124

Globoko žalujoči ostali.

Kdo si ni že želel tako majhne fotokamere, da bi jo lahko nosil neovirano vedno s seboj in si tako zbiral povsod lepe spomine?

Sedaj je tu - najmanjši in najcenejši fotoaparati na svetu!

ULKA-KAMERA

za navite filme, je majhna 45 mm x 41 mm x 40 mm samo 7 dkg težka, se nosi v žepu, izgleda kakor igračka, je pa resen aparat z Meniskus posebno lečo, F 1:8,31 mm goriščne daljine, ima specialen zaklop za MOMENTNE in CASOVNE snimke, daje OSTRE, CISTE slike 2x2 cm, njegov mehanizem je DOVRABNO PRECIZEN, pa tako ČUDOVITO PREPROST, da doseže tudi OTROK izredno lepe uspehe

in stane v črni izdelavi	Din 69.—
v niklasti izdelavi	> 84.—
elegantna usnjata škatlica	> 29.—
film za 8 posnetkov	> 9.50

(en snimek stane torej komaj Din 1.19)

Razpošilja PO POVZETJU

ULKA zaloga GEČ & GNUS, Maribor, Glavni trg

Fotoatelj MAKART v Mariboru, Gosposka ul. 20, razvija Ulka filme ZASTONJ.

Išče se zastopnike v Ljubljani in večjih krajih.

13121

VSLED POMANJKANJA PROSTORA

v trgovini sem primoran opustiti

BOŽIČNI NAKIT (OKRASKE)

ki ga prodajam po znižanih cenah.

OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Pred škofijo šte. 15.

Trgovci popusti!

13105

Za vsako ŽENO

KAKOVOSTNA OLEPŠAVAJOČA SREDSTVA

PORENAL KREMA
suha preko dneva, a mastna za noč, trajno polepša in pomladi	18.—	JE FAIS BLANO
krema iz limoninega soka, ki neguje in polepša roke	10.—
PORENAL MILO
blago, prijetno dišeče milo za negovanje obraza in rok	12.—	LANOLIN KREMA
za masazo in pomlajevanje telesa, ker dela kožo elastično	12.—
PORENAL PUDER
fin in povsem neškodljiv puder, diskretno parfumiran, 12 barv	24.—	ORO BARVA ZA LASE
v vseh nijansah barva dovršeno in trajno las	30.—
POREMILE
olajševalno mleko za čiščenje obraza in odstranjevanje velikih znojnic	32.—	VODA IZ KOPRIV
staro preizkušeno domače sredstvo zoper izpadanje las in zoper prhljaj	30.—
KAMPHORNIK
eliksir kafe, ki takoj odpravi ogorce in mozolje	30.—	FLORIA ROUGE
najfinjša francosko rdečilo za obraz v 12 divnih nijansah	14.—
PASTA MAJALIS
dovršeno pere in neguje občutljivo kožo, ki ne prenese mila	15.—	ROUGE ZA USTNICE
Bonbon rose v 4 barvah	8.—
MLECNA KREMA
naglo in trajno odpravi solnčne pege in madeže na obrazu	15.—	EAU DE LAHORE
eliksir za masazo in jačanje ženskih prsi	40.—

DORIVAJE SE POVSD

Glavno skladišče in odposilnica s pošto:

NOBILIOR PARFUMERIJA ZAGREB

Ulica broj 34 — Jelačićev trg 15

ZAHTEVAJTE BREZPLACNI CENIK!

